

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtok. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K). — Posamozno številke se prodajajo po 10 vinarjev.

S prilogami:
Naš kmečki dom, Društvenik, Naša gospodinja

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 33.

V Ljubljani, dne 15. avgusta 1912.

Leto XXV.

Lednikov potok, mleko naše mladosti.

Predzadnjo nedeljo je bila v Sorici, slikoviti hribovski vasi ob goriški meji, konec selške doline velika, lepa slavnost. Okrajni glavar, trije državni poslanci, svetnik inženir Geilhofer, ravnatelj obrtno - pospeševalnega urada Remec so prišli tja gori, vrlih selških Orlov godba je povečevala slavlje, mnogo ljubih gostov iz Podbrda in sosednjih kranjskih far je obiskalo Soričane. Vsem ostane trajno v spominu ta dan, ko se je blagoslovila naprava elektrostrojne zadruga, prve te vrste na Slovenskem.

Soričani so pokazali pot. Zajeli so Soro, ki še majhna teče po globoki zadi, izpeljali jo po betonskem koritu kratko dalje, da jim potem po železni cevi pada nad 30 metrov globoko na turbinu, ki goni električni stroj. Od tam je pa napeljana elektrika po žici v vas. Zadrugniki imajo od nje luč in moč. Enemu žene mlin, ki si ga je napravil v kleti, za slamoreznicu, za mlarnice jo rabijo. Cela naprava stane okrog 20.000 kron, oskrbovanje je zelo priprosto. Videti bi moral vesele obrabljene, ko je zadržala slamoreznicu, ko je zažarelo zvečer vse polno žarnic, ki so izpremenile noč v svetel dan.

Kmetje zadrugniki so silno zadovoljni. Gospodinje se hvalijo z lepo lučjo po hlevih in kuhinjah; gospodarji ti s ponosom kažejo luč na podu in veseli poudarjajo, kako je električna luč prijetna in obenem brez vsake nevarnosti za ogenj. Zraven pa gonilna moč, in sicer sila poceni! S kakšno težavo se je pozimi hodilo v grapo k mlinom; zdaj je po žici vodna moč napeljana na grič in tam melje; vse kmeti-

ske stroje vrti električna prenešana moč varno, enakomerno, izlahka. Kolika dobrota, ko tako primanjkuje delavcev! Treba je bilo mnogo poguma. Deželni odbor je dal na razpolago za drugi svojega izredno veščega, ljubeznivega inženirja Geilhoferja, ki je s svojim modrim svetom vodil celo napravo. Od te strani torej ni bilo težav. Bile so pa od drugod. Par liberalno cepljenih sitncev je stopilo brž na plan za nagajanje. V Sorici se je pokazalo v malem to, kar se kaže v velikem po celi deželi. Vsi, ki so količkaj liberalno nadahnjeni, so nasprotovali, kar so mogli. Kakor zavoljo elektriških naprav, ki jih dela dežela, vpijejo liberalci, da bo šla dežela na kant, tako so se lagali, da bo morala občina plačevati za soriško napravo, in pri zadnjih občinskih volitvah so jih res nekaj preslepili. Zdaj je vse lepo vpeljano; stroški za napravo se bodo izlahka obrestovali in izplačali tem bolj, ker sme nova zadruga računati tudi na državno in deželno podporo. Nasprotniki so zdaj obmolknili in ne bo dolgo, ko bodo tudi oni prosili za vsprejem. Prepričani smo, da bodo za Soričani šli tudi drugi hribovski kraji, kjer imajo pripravno vodno moč. Na Češnjici gradi električno napravo za 60 konjskih sil tamošnja sodelarska zadruga; v Žireh se pripravlja še večja zadruga centrala.

Po ravninah bo pa kmet in obrtnik poceni dobil moč od deželnih naprav, katerih prva na Završnici pri Breznici na Gorenjskem je že v delu. Predzadnjo sredo si je ogledal načrte in dela minister Trnka, o katerem pravijo, da je eden najučenejših tehnikov v državi. Natančno je vse preiskal in se je nazadnje silno pohvalno izrekel. Rekel je, da je vse delo tehnično dovršeno. Zraven je pa pristavil nekako to-le:

»Danes imajo samo narodi, ki so

gospodarsko samostojni, zagotovljen obstanek. Prepričan sem, da se bodo Slovenci, ki se morajo težko boriti za svoj obstoj, ravno s tem, ker je kranjska dežela pričela izkoriščati vodne sile, osamosvojili. Veseli me, da je slovenska dežela v tem oziru na vodilnem mestu, in da s tem služi za zgled vsem drugim avstrijskim deželam. Prepričan sem, da uspeh ne bo izostal.»

Minister je obljubil, da bo po svojih močeh podpiral delo kranjske dežele. Naš gorenjski kmet in obrtnik bosta brez dvojbe zgrabila lepo priložnost in resničen, velik napredek bo spremljal naše delo. Liberalci pa ni za družega, nego da razdira. Strankarska strast in neumno sovraštvo mu je več, nego splošna korist. Zato pač ne zasluži družega, nego da ostane v temi, — saj noče luči, — in da izgubi v javnosti vsak pomen in vsako moč.

Dr. Lampe, naš voditelj na električnem polju, je pozdravil soriško slovesnost v prijaznem pismu tako-le:

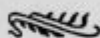
Junaški hribovci kažejo pot lenim dolincem. Divjo strela ste v žico upregli, postala je pridna kot vol in čila kot konjiček, prijazno gleda kot zvezda nebeška. Otroci luči smo in bomo mračnjakom posvetili! Z železom in kamnom gradimo, hudournih voda nebrzdano silo krotimo, z gorskimi orjaki se borimo. Dinamit je naš brat, nevihti rečemo: sestra, grom nam je godba in blisk je naša svetilka. Skale se lomijo iz tisočletnih sklepov, gore naših planin odpirajo svoje naročje, lednikov potok je mleko naše mladosti.

Cestitam Vam, ker ste me prehiteli. Ko Vam postanem enak, Vam pogledam v oko:

Deželni mlinar.

Duhovita je njegova misel: Lednikov potok je mleko naše mladosti. — Mladi smo; mlado je vse naše napredno gospodarsko življenje. Otrok se hrani v svoji mladosti z mlekom. Za

naš mladi napredek so pa vodne sile, ki jim dajejo gore svojo hrano, kakor mleko za otroka. Ob tem bomo vzrasli, da bomo močni in veliki. Naše ljudstvo se bo gospodarsko dvignilo, naša zemlja bo poklicala nazaj iz tujine svoje otroke. Sami svoji bomo na svoji zemlji in od nas pojde napredek med naše hrvaške brate. Tako se dela lepa naša domovina; tako se zagotavlja na nji vsem, ki hočejo delati, kruh in svoboda.

Kranjski deželni zbor.

(Konec.)

Šolskonadzorstveni zakon.

Lavrenčič poroča v imenu šolskega odseka o šolskonadzorstvenem zakonu in izvaja: Šolski odsek je vzel v pretres po deželnem odboru predlagane spremembe §§ 20., 23., 32. in 33. v seji dne 13. oktobra 1909 sklenjenega zakona o šolskem nadzorstvu, kakor so razvidne iz priloge (86.) ter pritrdil, da naj se glasi § 20. točka 6: »Člani mestnega šolskega sveta so končno okrajni šolski nadzorniki mestnega šolskega okraja.« Nadalje § 32., odstavek 7.: »Če se okrajni šolski nadzornik ne vzame iz okrajnega, oziroma mestnega šolskega sveta, vstopi vsled svojega imenovanja z glasovalno pravico v okrajni, oziroma mestni šolski svet. Če se vzame okrajni šolski nadzornik iz okrajnega, oziroma mestnega šolskega sveta, preneha z njegovim imenovanjem njegov dosežani mandat v okrajnem, oziroma mestnem šolskem svetu in je ukreniti potrebno radi primerne izpopolnitve štivila članov.«

Šolski odsek predlaga: Izpremembam §§ 20., 23., 32. in 33. se v zmislu predloge deželnega odbora, oziroma šolskega odseka v gorinavednem zmislu pritrdi.

Predlogi odseka, oziroma izpremembe šolskonadzorstvenega zakona, se sprejmo z glasovi S. L. S. in veleposestva.

Odgovori na razne interpelacije.

Deželni glavar sporoči, da hoče odgovoriti na nekatere interpelacije, preden nadaljuje z dnevnim redom.

Na interpelacijo poslanca Lavrenčiča glede nezadostnega zastraženja praharne v Kamniku odgovarja deželni glavar, da bo po svojih močeh podpiral akcijo mestne občine kamniške, da se praharna boljše zastraži.

Na interpelacijo dr. Novaka glede 25 odstotne draginjske doklade učiteljstvu odgovarja deželni glavar, da je deželni odbor prejel svoječasno tudi nalog, da poizveduje o lokalnih in individualnih razmerah, preden doklade izplača; te poizvedbe se potom županstev vrše in kadar bodo končane, bo deželni odbor to vprašanje rešil po svoji previdnosti, kakor mu je naročila zbornica.

Na interpelacijo dr. Novaka glede afere Ribnikarjeve odgovarja deželni glavar: Zaslisevanje prič od strani občinskega referenta pri deželnem odboru se ni vršilo na podlagi »Slovenčevih« notic, ampak na podlagi uradnega obvestila ljubljanskega magistrata, oziroma policije, v katerem se navaja, da je bivši župan Ivan Hribar naročil šefu policije, da naj z Ribnikarjem prizanesljivo postopa. To je dokaz, da je Ivan Hribar imel o osebnih krivdi Adolfa Ribnikarja posebno nazore. Sele na tej podlagi je dr. Pegan zasliseval priče, kar je bila njegova dolžnost, ker je Ribnikar občinski uradnik, deželni odbor pa njegova najvišja oblast in je zato zelo na tem interesiran, kake vrste so organi, ki so nastavljeni pri podrejenih mu avtonomnih oblasteh. Ta materijal je dr. Lampe, moj namestnik, ker sem bil jaz odsoten, odstopil drž. pravdnikstvu, kamor ta stvar edino spada. To pa ni dvignilo obtožbe proti Ribnikarju na podlagi tega materiala, marveč, kakor je gospodu interpelantu samemu znano, odstopa državno pravdnikstvo

take zadeve preiskovalnemu sodniku in šele, ko ta preišče vse okolnosti, šele na tej podlagi se odloči državno pravdnikstvo, ali obtožnico vloži ali ne. Zato deželni odbor ni imel najmanjše ingerence na to, da se je obtožnica dvignila. Postopanje državnega pravdnika je le dokaz, da je bil dan tak material, da se je sodna obravnava od strani za to poklicanih oblasti morala odrediti. Sodnik je potem na podlagi svojega prepričanja razsodil o krivdi, oziroma nekrivdi. Kar se tiče očitanja, da so tri priče pod prisego izjavile, da so bile njihove izpovedbe pri deželnem odboru napačno zapisane, mi o izjavah teh prič ni nič znanega. Kot deželni glavar in pod svojo osebno odgovornostjo pa izjavljam, da so se pri deželnem odboru vse poizvedbe prič zapisale natančno tako, kakor so se bile storile.

Na interpelacijo poslanca Kobilja glede okrožnega zdravnika v Idriji odgovarja deželni odbornik dr. Zajec, da je deželni odbor, ko je bil dr. Indra na lastno prošnjo v Kostanjevico premeščen, mesto razpisal in se obenem obrnil na c. kr. rudniško ravnateljstvo v Idriji glede substitucije. To je prošnji ustreglo. Dr. Štverak in dr. Papež, rudniška zdravnika, sta pa stavila pogoj, da naj dobi vsak od njiju za nado mestov in je na dan 10 K, vse vožnje in obiski se posebej zaračunajo, za cepljenje dijeta 8., oziroma 9. razreda, uradna pota v Ziri tudi posebej. Deželni odbor je te nečuvno pretirane zahteve soglasno odklonil. Taka substitucija bi stala deželo na leto več kakor 12.000 K. Od teh zahtev zdravnika nista odnehala, ampak vsakršno substitucijo odklonila. Oba zdravnika sta celo, ko je nastopila skrlatinka, kljub prošnji županstva in pozivu logaškega okrajnega glavarstva, odklonila vsakršno pomoč obojemu otrokom, dasi bi bila v to po zakonu obvezana. Deželni odbor je nato, da temu škandalu konec stori, poslal v Idrijo dr. Ješeta. Iz tega sledi, da je deželni odbor v tej zadevi popolnoma korektno postopal, ne pa omenjena dva zdravnika, ki svoje postopanje opravičujeta s tem, da sta »brnila svoj ugled in veljavo.«

Na interpelacijo poslanca Matjašiča glede mostov v Gribljah in Loščicah čez Kolpo odgovarja dr. Lampe, da je hrvaška vlada ugodno odgovorila in se bodo pogajanja z njo kmalu končala.

Deželni živinozdravnik v Žužemberku.

Povše poroča v imenu upravnega odseka o predlogu poslanca Vehovca zaradi namestitve deželnega živinozdravnika v okraju Žužemberk in predlaga:

Deželni odbor skleni: Za okraj Žužemberk se ustanovi mesto deželnega živinozdravnika ter se naroča deželnemu odboru, da takoj, po dognanih in ugotovljenih dogovorih z zastopniki prizadetih občin razpiše in popolni to mesto.

Hladnik predlaga sledečo resolucijo: Deželna vlada se naprosi, da dovoli živinozdravniškemu pomočniku v Trebnjem izvrševati živinozdravniško prakso kakor doslej.

Sprejeto.

Urad za tujski promet.

Piber poroča v imenu upravnega odseka o samostalnem predlogu poslanca Pibra glede provizorične ustanovitve urada za pospeševanje tujkega prometa pod nadzorstvom deželnega odbora in predlaga:

Visoki deželni zbor skleni: Deželnemu odboru se naroča, da presoja in uvačuje, ali ne bi kazalo organizirati pospeševanje tujkega prometa na Kranjskem po vzoru deželnega zavoda za pospeševanje obrti na Kranjskem ali na kak drug primeren način pod nadzorstvom dežele. — Deželni odbor se pooblašča, da sme provizorično ustanoviti dogovorno z drugimi v pospeševanje tujkega prometa poklicanimi faktorji tak zavod za pospeševanje tujkega prometa na Kranjskem, toda le tako, da dežela ne prispeva več kakor 6000 K na leto in se zgoraj imenovani faktorji zavežejo v primerno stalno letno podporo. — Deželnemu odboru se ima priznati pravica, da sme tak zavod kadar hoče zopet opustiti, tudi se ima nastavitv pri zavodu le provizorični, ne stalni uradnik.

Sprejeto.

Bikoreja.

Povše poroča v imenu upravnega odseka o poročilu deželnega odbora v zadevi pristave za vzrejo mladih bikov na Robežu, Deželni odbor je o tem poročal:

Deželni zbor je v seji dne 26. januarja 1910 pooblastil deželni odbor, da ustanovi pristavo za vzrejo mladih bikov, in mu je v ta namen dovolil kredit do 50.000 K. Na podlagi tega sklepa je deželni odbor kupil od Antona Bernika, posestnika na Brezovici št. 10 v občini Medvedove, posestvo Robež, vlož. št. 36, kat. obč. Topol, za 34.000 K. V tem znesku je vpoštena tudi kupnina za ves od Bernika prevzeti fundus instructus, med katerim je bilo tudi več živine. Posestvo meri 81 ha 61 a 74 m² ter je obsegalo ob prevzemu 3 ha 72 a 15 m² njiv, 9 ha 77 a 11 m² travnikov, 23 ha 58 a 78 m² pašnikov, 46 a 76 m² vrtoč, 43 ha 96 a 26 m² gozdov in 10 a 68 m² stavbišč. Da se je posestvo priredilo svojemu namenu, so se izvršile vse potrebne mejioracije in popravilo se je tudi poslopje ter primerno uredil hlev. Za dotična dela, ki so se izvršila deloma leta 1910., deloma pa leta 1911., se je izdalo skupaj 14.313 K 36 vin. — Za postranske stroške pri nakupu posestva in za nabavo potrebnega orodja se je izdalo 4937 K 60 vin. Skupni v posestvo Robež investirani stroški znašajo po odbitku za prodano živino prejetega zneska 2057 K 60 vin. — 51.192 kron 77 vin. in so se pokrili iz tekočih deželnih sredstev leta 1910 in 1911, ne da bi se bila izvršila kakšna posebna finančna operacija. Posestvo je sedaj v zelo dobrem stanju in odgovarja povsem zahtevam dobro urejene pristave za vzrejo mladih bikov. Do konca leta 1911 se je vzrejalo na tej pristavi 170 bikov. Obratni račun o tej pristavi za leto 1910 je bil predložen visokemu deželnemu zboru že lani, obratni račun za leto 1911 pa se bo šele predložil skupno z deželnim računom za leto 1911. Ob koncu leta 1911 je znašala čista imovina pristave na Robežu 92.125 K 17 vin., skupna do konca leta 1911 izdana investicijska in obratna glavnica pa je znašala 74.832 K 48 b. Ker se biki pozimi ne morejo pustiti na Robežu in se na tem posestvu ne more pridobiti zadosti krme za zimo, so se od knezoškofijskega posestva v Goričanah vzeli v najem hlevi in približno 15 ha sveta proti letni najemščini 1120 K. Ta najemščina in drugi zadevni stroški se vpoštevaajo v računih pristave na Robežu.

Poročevalec odseka predlaga: Visoki deželni zbor skleni: Poročilo deželnega odbora o gospodarstvu na pristavi za vzrejo mladih bikov na Robežu se z zadovoljstvom jemlje v vednost. Deželnemu odboru se naroča z ozirom na to, da je potreba po čistokrvnih plemenjakih še vedno velika in ker je želeto, da se potrebni plemenjaki vzrejajo doma v deželi, da skuša razširiti in spopolniti ta živino-rejski vzrejalni zavod. V to se pooblašča izdati potrebne izdatke, o katerih ima v prihodnjem zasedanju podati posebno poročilo v naknadno odobrenje.

Sprejeto.

Letno poročilo.

Dr. Lampe poroča v imenu upravnega odseka o poročilu deželnega odbora v zadevi letnega poročila.

Deželni odbor je bil v tej zadevi podal sledeče poročilo:

Po določili § 26. deželnega reda za vojvodino Kranjsko oskrbuje deželni odbor navadno upravne posle dež. imovine, dež. zakl. in zavodov ter vodi in nadzoruje službovanje deželnih uslužbencev. V tem pogledu kakor tudi o izvršitvi izpeljivih sklepov deželnega zbora je odgovoren deželnemu zboru in mu mora predložiti vsako leto pričetkom zasedanja tozadevno letno poročilo. Enako določilo ima tudi § 3. poslovnika kranjskega deželnega odbora. Temu določilu je deželni odbor zadoščal dosedaj tako, da je predlagal deželnemu zboru vsako leto posebno »letno poročilo«, ki se je raztezalo na vse njegovo poslovanje. Dokler so bila opravila manj obsežna, ni bilo težave, deželnemu zboru podati podrobno sliko o poslovanju deželnega odbora. Odkar pa so se opravila vsled mnogovrstnih socialnih zahtev pri vseh v deželno autonomijo spadajočih zadevah v izredni meri pomnožila, ni bilo več lahko v okviru navadnega letnega poročila podati natančen pregled o poslovanju deželnega odbora, dasi je njegov obseg že nad 38 tiskovnih pol. Za se-

novo tako obsežnega poročila je bilo treba mnogo časa in mnogo truda in tudi stroški nalisajo se zelo narastli, tako da presejajo v zadnjih letih vsoto 2600 K. Vzlic vsemu temu pa letno poročilo še ni dajalo natančne informacije o vsem poslovanju deželnega odbora, kar se je tudi v deželnozborski seji dne 22. februarja 1912 izrecno poudarjalo. Da se v bodoče prihrani čas in trud, pa tudi zdatno znižajo stroški, je deželni odbor sklenil, deželnemu zboru priporočati, da se letno poročilo skrči in omeji samo na one točke, ki jih omenjata § 26. deželnega reda in § 9. poslovnika deželnega odbora. Po tem takem naj se v letnem poročilu v bodoče poroča le o tem, kako je deželni odbor izvršil sklepe deželnega zbora, kakor je predpisano v § 26. deželnega reda, oziroma § 9. poslovnika deželnega odbora. O gospodarjenju z deželnim premoženjem, oziroma o oskrbovanju deželnih naprav dajejo pojasnila računski zaključki, ki se vsako leto predlagajo deželnemu zboru, zato tozadevnih podatkov ni treba še posebej sprejemati v letno poročilo. Deželni odbor je povsem prepričan, da bo taka olajšava je v korist njegovemu splošnemu poslovanju in da pa tudi deželni zbor ne bo pogršel letnega poročila, kakršno je bilo do sedaj. Zato in ker se bode prihranilo tudi prav mnogo na stroških, predlaga deželni odbor: Visoki deželni zbor skleni: Deželni odbor sestavlja v bodoče letna poročila prav kratko po zmislu določil § 26. deželnega reda za vojvodino Kranjsko in § 9. svojega poslovnika.

Poročevalec dr. Lampe predlaga v ime nu odseka:

1. Deželni odbor poročaj v deželnem zboru o izvršitvi sklepov deželnega zbora. — 2. Deželnemu odboru se naroča, da od časa do časa gđa po tvariinah poročila o svojem delovanju. Sprejeto.

Deželno gledišče.

Deželni glavav prebere vlogo mestnega magistrata, ki izjavlja, da je občina pripravljena deželno gledališče za 103.000 K, to je za hipoteke, s katerimi je obremenjeno, prevzeti. Deželni glavav odkáže dopis tozadevnemu odseku.

Nujen predlog dr. Novaka.

Deželni glavav odredi, da pride na vrsto najni predlog dr. Novaka, naj se učitelstvu dovolj razun že dovoljene 25odstotne še 15odstotna, torej 40odstotna draginjska doklada.

Predlagatelj izjavi, da je zadeva sama po sebi tako nujna, da nujnosti ne bo niti utemeljeval.

Nujnost se odkloni.

Odgovor deželnega predsednika na interpelacijo glede udeležbe c. kr. uradnikov na shodu liberalne stranke.

Deželni predsednik baron Schwarz odgovarja na interpelacijo dr. Tavčarja in tovaršev glede odrejene preiskave zoper nekatere c. kr. uradnike, ki so se udeležili zaupnega shoda narodnonapredne stranke, sledeče:

Po pojasnilu finančnega ravnatelja dvornega svetnika A. Klimenta se je uvedla poizvedba, ali so se res nekateri finančni uradniki udeležili shoda narodnonapredne stranke, in sicer zato, ker se je na tem shodu sprejela resolucija, v kateri se vladi izreka nezaupanje. Kakšen je bil uspeh teh poizvedb in kaj misli finančno ravnateljstvo v tem oziru predlagati, ni še ni znano. Lahko pa izjavljamo, da je udeležba državnih uradnikov pri sklepanju takšnih resolucij popolnoma nedopustna in da si imajo zato dotični uradniki vse eventualne posledice sami pripisovati.

Dr. Triller predlaga, da se o odgovoru deželnega predsednika otvori debata.

Predlog propade.

Deželni glavav zaključil sejo in izjavi, da je deželni zbor odgoden.

Političen pregled

AVSTRIJA.

Predsednik avstrijske delegacije poslanec Dobernig izjavlja: Postavodajalne zbornice prično zopet delovati v drugi polovici septembra. Ogrski državni zbor se skliče 17. septembra, da izvoli delegacije, kajti mandati ogrskih delegatov so z odgodenjem zbornice ugasnili in morajo biti na novo izvoljeni. Dobernig sodi, da začno delegacije zborovati dne 23. septembra.

Med zasedanjem delegacij se bodo vršila tudi zasedanja nekaterih deželnih zborov, vsled česar se bo zasedanje državnega zbora zavleklo do srede oktobra in še čez. Sklical se bo gališki deželni zbor, koroški, ki se ima baviti s pokritjem regulacije učiteljskih plač. Štajerski deželni zbor se skliče le, če se ugodno izvrše pogajanja med Slovenci in Nemci.

Poročali smo že, kako je zahteval v skupnem ministrskem svetu vojni minister Auffenberg potreben kredit, da se nabavijo na topove nove jeklene cevi. Časopisje je sedaj razneslo vest, da je vojna uprava, kljub temu, da se kredit ni dovolil, vendar naročila pri Škodi (tovarna topov) nove cevi. Vest pa se ne potrjuje. — Računski zaključek vojne uprave že itak kaže, da so prekoračili kredit za 64 milijonov, do čim eno leto prej le za 30 milijonov.

Češko-nemška sprava se bo, kakor poroča časopisje, menda vendarle doslega. Vplivni češki in nemški politiki radi priznavajo potrebo sprave in povdarjajo škodo, ki jo ima dežela od neprestanih nasprotstev in od nedelavnosti dež. zbora. Da so glasovi bojevitih mož obeh strani milejši, je menda veliko vzrok prestolonaslednikov vpliv. Fran Ferdinand se je namreč zavzel za spravo in je bil po njegovi želji imenovan knez Thun za spravnega namestnika. Prestolonaslednik povdarja, da je ta mir državna potrebsčina posebno v sedanjih dneh, ko mora biti država pripravljena na vse slučajnosti.

JUKIĆ PRED SODIŠČEM.

Nesrečna pravda proti mladim nepremišljenim ljudem, ki so rovali proti sedanjemu komisarju na Hrvaškem, se vleče že enajst dni. Zaslišane so bile že vse priče in izvedenci. Izvedenca, ki sta imela podatki izjavo o tem, ali je Jukić zdrav na pameti ali ne, sta izjavila, da je pač nagnjen k umskim boleznim, da pa je ravnal svobodno in s premislekom. Na podlagi te izjave bodo tudi sodniki podali svojo razsodbo. Drugi dan razprave je govoril državni pravdnik, ki je še enkrat prinesel na dan vse obtežilne stvari proti Jukiću in soobtožencem. Obtožnico vzdržuje v vsem obsegu in se bavi s krivdó vsakega posebej. Jukić je obtožen, kakor znano, kot napadalec, drugi obtoženec Bubić, da ga je nagovarjal, tretji, Hro-

vatín, da je predlagal, da so za napad izbrali ravno Jukića, Horvat je menda dal Jukiću revolver. Tudi glede drugih, Cvijića, Cesarca, Neudhardta, Badalića, Narančiča, Šarinića in Galogaža meni, da je njihova krivda dovolj dokazana. Za državnim pravdnikom so govorili zagovorniki, ki so ostro ožigosali sedanje postopanje preiskovalnih sodnikov in podano mnenje izvedencev, ki da je nepopolno. Prvi zagovornik dr. Prebeg je orisal tiste razmere, iz katerih je izšel napad, ki se ne more smatrati kot zavraten umor. Končal je svoj govor s pozivom, naj sodišče postopa nepristransko in ne pod tujim vplivom.

BALKANSKE ZMEDE.

Zbornica razpuščena.

Pritisku častnikov, ki so se izneverili mladoturkom, in Albancev se je morala turška vlada udati. Turški državni zbor je razpuščen. Zmede v zbornici so privrele do vrha. Enkrat so izrekli poslanci vladi zaupanje, pa spet nezaupnico, prepričali med poslanci, posebno med Albanci in mladoturki so se vedno bolj množili, na zunaj pa so pritiskali na vlado častniška liga in Albanci tako, da je vlada videla, da s to zbornico ne gre dalje. Novi možje, ki so v sedanjih vladi, hočejo turškega bolnika drugače zdraviti kakor mladoturki. Ravno proti tem se bo začel najprej boj, ki postane lahko krvav in pelje do državljanske vojske.

Kakor hitro je bil v skoro prazni zbornici prebran sultanov ferman, s katerim razpušča zbornico, so že zastražili klub mladoturkov, po mestu pa so postavili povsod številne patrulje, da se nihče ne gane. Bati se je bilo javnih nemirov, ker so skušali mladoturki z demonstracijami. Te so preprečili s tem, da so proglasili oblegovalno stanje v Carigradu. Proti mladoturkom ostro nastopa tudi vojaštvo, ki se povsod izjavlja za novo vlado proti mladoturkom. S tem so mladoturki, ki so bili doslej popolni gospodarji, ob ves vpliv. Njihovi poslanci se bodo zbrali na skupno posvetovanje v Odrinu, ker so jim v Carigradu in celo v Solunu, kjer je bil včasih njih glavni tabor, tla prevroča.

Pred vojsko na Balkanu?

Kakor znano imajo vse male balkanske države nekaj krvnih bratov še pod turško vlado, tako Bolgari, Srbi in Grki. Zato pa so ob vsakem nemiru v Turčiji najbolj zainteresirane te države, ki ne morejo gledati mirno, če Turek mori in trpinči njihov narod. Tudi sedaj so se dvignile te države na obrambo. Posebno Bolgarija, ki je med njimi največja in ima močno armado, krepko povdarja, da ne pusti, da bi Turek moril Bolgare, ki so raztreseni po turškem delu Balkana. Časopisje kar naravnost pravi, da vlada mora napovedati vojno ali pa odstopiti. Bolgarski poslanik pri porti v Carigradu je že prijel Turke radi njihovih nasilij in armada je že v velikem števi-

lu pripravljena na meji. Prav tako pa se pripravljajo Srbi, ki se zanašajo zlasti na skupno postopanje z Bolgari. S Črnogorci pa se že bijejo ob meji posamezni boji, ki nimajo sicer večjega pomena, ki pa v danem trenutku lahko povzročijo, da tudi Črna gora nastopi kot zaveznica drugih balkanskih držav v boju z upehano Turčijo.

Vsa Turčija je sedaj razdrta, notranji nemiri, upor v Albaniji, vojna z Italijo, na zunaj pa preži nanjo cela vrsta balkanskih držav in evropskih velesil. Prerokovati se o sedanjem položaju ne da, ker notranje moči ima Turčija še, da se okrepi, ker uničili so najhujšega notranjega sovražnika — mlačoturški liberalizem, vendar pa se bodo zunanji sovražniki težko vzdržali, da ne bi zadali tej razvalini zadnjega udarca.

LISTEK

Salomonovi rudniki.

Iz angleščine po Rider Haggardu prevel I. M.

(Dalje.)

Zavili smo od velike Salomonove ceste in prišli do širokega jarka, ki je obdajal kral; ta je imel najmanj eno miljo v obsegu in je bil ograjen z močno ograjo iz kolov, ki so bili obsekani iz drevskih debel. Pri vratih je držal čez ta jarek preprost dvigljiv most, ki ga je straža spustila dol, da smo mogli notri. Kral je bil izvanredno dobro narejen. Po sredi je držala široka velika cesta, katero so pravokotno križale druge ulice, vse tako vrezane, da so delile kočje na štirioglate oddelke, katerih vsak je bil sedež ene kompanije. Koče so imele okroglasto streho in so bile zgrajene iz vejnatoga ogrodja in lepo s travo pokrite; imele pa so v nasprotju s zuluškimi kočami visok vhod, skozi katerega je bilo mogoče hoditi. Bile so tudi mnogo večje in obdajala jih je okoli in okoli kakih šest čevljev široka veranda, ki je bila lično tlakana s trdo izhojeno ilovico. Na obeh straneh glavne ulice, ki je držala skozi kral, je stalo na stotine žensk, ki jih je privabila radovednost, da bi nas videle. Te ženske so za domačina zelo lepe. Vitke in nežne so in njihove postave so čudovite. Lasje, četudi kratki, so bolj kodrasti, poteze obraza pogostoma orlove in ustnice ne neprijetno debele, kakor pri večini afriških plemen. Kar nas je pa najbolj iznenadilo, je bilo njihovo nad vse mirno in dostojno vedenje. Njihova radovednost jih je privabila, da nas vidijo, vendar se niso neotesano čudile, čuti ni bilo nobene surove opazke, ko smo utrjeni korakali mimo njih.

Ko smo dospeli do sredine krala, se je stari Infadus ustavil pri vratih velike kočje, katero je obdajal cel krog bolj oddaljenih koč.

»Vstopite, sinovi zvezd,« je rekel s ponosnim glasom, »in izvolite se odpočiti v naših bornih kočah. Nekoliko hrane vam bodo tudi prinesli, da vam ne bode treba tako tesno prepasovati svojih pasov, medu in mleka in enega ali dva vola in ovna; ne mnogo, gospodje, samo nekoliko živeža.«

»Že dobro,« sem odvrnil: »Infadus, trudni smo od potovanja po zračnih kraljestvih; pustite nas, da se odpočijemo.«

In stopili smo v kočjo, ki je bila udobno opravljena. Ležišča iz ustrojnih kož so bila razprostrta za počitek in voda je stala poleg.

Kmalu smo začeli zunaj glasove, in ko smo stopili k vratom, smo ugedali celo vrsto gospodičen, ki so nosile mleko in pečene močnate jedi ter med v posodah. Za njimi je stalo nekoliko mladeničev, ki so gnali debelega mladega vola. Sprejeli smo te darove in

Kmalu sta prišla Infadus in kraljevi sin, se vsedla na majhne stolčke in sta nam delala družbo pri pojedini.

eden mladeničev je potegnil izza pasu nož in spretno prerezal voliču vrat. V desetih minutah je bil mrtev, dejan iz kože in razrezan. Nato so odrezali za nas najboljšo meso, ostanek pa sem jaz v imenu družbe podaril bližnjim vojakom, ki so ga vzeli in razdelili »dar belih mož« med seboj.

Umbopa je začel s pomočjo mlade deklice delati priprave, da skuha naše meso v velikem loncu nad ognjiščem, ki je bilo zgrajeno zunaj kočje, in ko je bilo skoraj kuhano, smo poslali sporočilo Infadusu in povabili njega in kraljevega sina, da se nam pridružita.

Kmalu sta prišla, se vsedla na majhne stolčke, katerih je bilo v kočji kakih sedem in sta nam delala družbo pri pojedini. Stari gospod je bil zelo zgovoren in vljuden, osupnilo nas je pa, da nas je mladi nezaupljivo pogledoval. Kakor ostale tako je tudi njega

prestrašila naša bela zunanost in naše čarovniške stvari; zdelo se mi je pa, ko je opazil, da jemo, pijemo in spimo kakor ostali umrjoči, da je izginjal njegov strah, a se je v njem vzbujala zlobna sumnja, — tako da nam je bilo nekako tesno pri srcu.

Med pojedino mi je Sergij Vojnovič namignil, da bi bilo dobro, ako bi poskusil izvedeti, ako je našim gostiteljem kaj znanega o usodi njegovega brata, ali ako so kedaj videli in slišali o njem; toda zdelo se mi je, da bi bilo bolje, ako se za sedaj ta zadeva nič ne omeni.

Po jedi smo natlačili pipe in jih prižgali; to je navdalo Infadusa in Skrago z začudenjem. Kukuancem je bila očitno neznana nebeška uporaba tobaka. Rastlina pa je rasla pri njih v veliki meri, vendar so jo oni kakor Zulu rabili samo za njuhanje in je v obliki za kajenje niso poznali.

Kmalu nato sem vprašal Infadusa, kedaj bomo nadaljevali svoje potovanje, in zelo me je veselilo slišati, da se vrše priprave, da bomo mogli odriniti naslednjega dne; seli so bili že odposlani, da obveste kralja o našem prihodu. Kralj Tvala je bival v svojem glavnem mestu, ki je bilo znano pod imenom Lu, ter se pripravljalo za veliki vsakoletni praznik, ki so ga obhajali v prvem tednu meseca junija. Pri tej priliki so bili zbrani vsi polki izvzemši nekatere oddelke, ki so jih pustili po deželi za stražo; vršila se je pred kraljem velika parada; obenem je bil tudi veliki vsakoletni lov na čarodejce, o katerem kaj več pozneje.

Odriniti smo hoteli zjutraj in Infadus, ki nas je nameraval spremljati, je dejal, da dospemo v Lu drugega dne ponoči, ako nas ne bo zadržala kaka nesreča ali narasle reke.

Ko so nam podali to sporočilo, so se naši obiskovalci poslovili in odšli. Mi pa smo uredili stražo in se trije vrgli na posteljo in spali sladko spanje vtrajenih, četrti pa je bil na straži, da pazi na morebitno izdajstvo.

DEVETO POGlavJE.

Kralj Tvala.

Ni potrebno, da bi na dolgo in široko popisoval dogodke našega potovanja v Lu. Rabili smo tja dva dni hoditi po Salomonovi cesti, ki je držala naravnost v osrčje dežele Kukuancev. Zadostuje naj, ako povem, da je bila dežela vedno bolj bogata in kralji (vasi) s svojimi pasovi obdelane zemlje vedno bolj in bolj številni. Zgrajeni so bili vsi na isti način kakor prvi, ki smo ga videli, in stražile so jih številne čete. V deželi Kukuancev je kakor med Zulu in Masajci vsak telesno zmogel človek vojak, tako da je cela narodovna moč na razpolago za vojske, napad ali obrambo. Med potom nas je dohitelo na tisoče vojakov, ki so korakali v Lu, da bi se udeležili velike letne parade in svečanosti in številnejših vrst čelnisem nikdar videl. Drugega dne smo se ob solnčnem zahodu nekoliko ustajali

čili, da se odpočijemo vrhu nekih višin, čez katere je vodila cesta, in tam se je širilo na lepi in rodovitni ravnini mesto Lu. Za mesto domačinov je bil to ogromen prostor, celih pet milj okoli in okoli; naokrog pa so bili zunanji kralji, ki so služili pri slavnostnih prilikah za nastanjanje vojakov, proti severu pa se je dvigal dve milj daleč čuden grič, ki je imel obliko podkve in s katerim smo se pozneje natančneje seznanili. Lega mesta je bila zelo lepa; skozi središče kralja je tekla reka, ki ga je delila v dva dela, čez vodo je vodilo več mostov; morebiti je bila to ona reka, ki smo jo videli z bregov Sabinih gora. Šestdeset ali sedemdeset milj daleč proč so se dvigale iznad ravnine tri velike s snegom pokrite gore, ki so tvorile nekak trikot. Oblika teh gora je bila različna od one Sabinih vrhov in je bila zelo strma in skalovita, mestoma gladka in zaokrožena.

Infadus nas je videl, ko smo gledali tja in je opomnil:

»Tamkaj je konec ceste,« je dejal in kazal na one gore, ki so bile med Kukuanci znane pod imenom »Trije čarodejci.«

»Zakaj je tam konec?« sem vprašal.

»Kdo vé?« je odgovoril in zmajal z ramo, »gore so polne jam in med njimi se nahaja velika globel. Tjakaj so imeli modri starih časov navado hoditi, da dobe ono, po kar so prišli v to deželo, in tamkaj so sedaj pokopani naši kralji na »Kraju smrti.«

»Po kaj so prihajali?« sem vprašal radovedno.

»Ne, ne vem. Moji gospodje, ki prihajajo iz zvezd, bi morali to vedeti,« je odgovoril s hitrim pogledom. Gotovo je vedel več, kakor je hotel povedati.

»Da,« sem nadaljeval, »prav imaš, na zvezdah vemo mnogo stvari. Čul sem n. pr., da so modri starih časov prihajali v te gore po svitlo kamene, lepe igrače in rumeno zlato.«

»Moj gospod je moder,« je odgovoril hladno, »jaz pa sem samo otrok in ne morem govoriti s svojim gospodom o takih stvareh. Moj gospod mora govoriti s staro Gagul v kraljevem mestu, ki je celo tako modra kakor moj gospod,« in obrnil se je v stran.

Kakor hitro je odšel, sem se obrnil k ostalim in pokazal na one gore. »To so Salomonovi dijamantni rudokopi,« sem rekel.

Umbopa je stal pri njih očitno zatopljen v svoje misli kakor navadno in je ujel moje besede.

»Da, Makumazan,« je rekel v zuluškem narečju, »dijamanti se nahajajo tam in ti jih boš dobil, ker vi beli možje tako zelo ljubite igrače in denar.«

»Kako veš ti o tem, Umbopa?« sem vprašal ostro, ker nisem imel rad njegovega skrivnostnega govorjenja.

On pa se je nasmejal. »Sanjalo se mi je o njih ponoči, o beli možje,« je rekel, nato pa se je zavrtil na peti in odšel.

»Kaj vendar,« je dejal Vojnovič, »kaj naš črni prijatelj? On ve več ka-

kor se mu zljubi povedati, to je jasno. Mimogrede rečeno, gospod Borovski, ali je kaj čul o mojem bratu?«

»Ničesar; vprašal je vsakega, s katerim se je sprijaznil, toda vsi zatrjujejo, da nikdar niso videli nobenega bellega človeka.«

»Ali mislite, ali je sploh prišel semkaj?« je opomnil Tomič, »kajti mi smo prišli sem samo po čudežu; ali je mogoče, da je prišel brez zemljevida?«

»Ne vem,« je rekel Sergij Vojnovič žalostno, »vendar mi nekaj pravi, da ga bomo našli.«

Počasi je zašlo solnce in nato je nastala naenkrat taka tema, da bi jo bilo skoro prijeti. Nobenega prehoda ni bilo med dnevom in nočjo, kajti v tej zemljepisni širini ni mraka. Sprememba dneva v noč je nagla in popolna, kakor sprememba življenja v smrt. Solnce je zašlo in zemlja je bila zavita v senco. Toda ne za dolgo; kajti tam na vzhodu se zažari; nato se prikaže okrogel rob srebrne svetlobe in kmalu pogleda poln lok vzhajajočega meseca čez plan in razliva svoje goreče žarke daleč naokoli in napolnjuje zemljo z bledim svitom.

Stali smo in opazovali ljubki prizor, zvezde pa so bledele pred tem častitim veličanstvom in naša srca so se čutila vznescena vzpričo lepote, ki si je nismo mogli predstavljati, še manj popisati. Moje življenje je bilo divje, in malo je bilo stvari, ki so bile vredne, da sem živel, in ena izmed njih je, da sem videl vzhajati mesec nad deželo Kukuancev. Kmalu nato je naša premišljevanja prekinil naš vljudni prijatelj Infadus.

»Ako so moji gospodje izpočiti, gremo dalje proti Lu, kjer je pripravljena za moje gospode kočja za današnjo noč. Mesec sedaj lepo sveti in tako ne bomo mogli zgrešiti pota.«

Bili smo zadovoljni in tekom ene ure smo bili blizu mesta, ki se je videlo naravnost neskočno veliko, kakor so kazali tisočeri ognji dvorišč. In Tomič, ki je vedno ljubil slabe dovtype, ga je nazval »Brezmejni Lu«. Kmalu nato smo dospeli do okopovega jarka z dviglivim mostom, kjer nas je sprejelo rožlanje orožja in glasno klicanje straže. Infadus je povedal geslo, ki ga nisem mogel slišati, nato je straža pozdravila in mi smo šli dalje do glavne ulice velikega mesta. Po skoro polurni hoji mimo neštevilnih vrst koč se je Infadus ustavil pri vratih male skupine koč, ki so obdajale majhno dvorišče ter nas obvestil, da so to naša »borna« bivališča.

Stopili smo notri in opazili, da je bila za vsakega izmed nas pripravljena ena kočja. Te kočje so bile boljše, kakor vse, kar smo jih videli do sedaj, in v vsaki se je nahajala kar najboljša postelja iz kož, ki so bile razgrnjene preko modrocev dišeče trave. Tudi večerja je bila pripravljena za nas, in kakor hitro smo se umili z vodo, ki je stala v lončenih vrčih pripravljena, nam je nekoliko mladih žensk lične zunanosti prineslo praznega mesa in sočnatih

koruznih storžev, lično razvrščenih na lesenih krožnikih ter so nam vse to z globokimi pokloni ponujale.

Jeli smo in pili, nato pa smo se vturjeni od dolgega potovanja vrgli na svoje postelje, ki so jih na našo prošnjo znesli vse v eno kočjo, — varnostna odredba, vzpričo katere so se ljubke mlade Kukuanke prisrčno smejale.

Ko smo se vzbudili, smo našli, da je stalo solnce visoko na nebu in da so postrežnice že stale pred kočjo, ker jim je bilo ukazano, da nam strežejo in pomagajo.

»Pripravi se človek, če se moreš,« je godrnjal Tomič, »ako imaš samo flanelasto srajco in par črevljev, to ne vzame dosti časa. Želim, da bi jih vprašali, kje so moje hlače.«

Jaz sem nato vprašal in povedalo se mi je, da so te dragocene svetlinje že odnesli h kralju, ki nas želi videti predpoldne. Tomič se je nato ves nevoljen začel briti; obril si je zopet desno stran obraza, glede leve strani, na kateri je sedaj rastle imenitna brada, smo ga preprosili, da se je ni dotaknil. Kar se tiče nas, smo se zadovoljili s tem, da smo se dobro umili in počesali lase. Rumeni kodri Sergijevi so mu segali skoraj do ramen; moje ščetine pa so bile skoro en palec dolge mesto pol palca, kar je bila po mojih mislih največja dolžina.

Potem ko smo pozajtrkovali in prižgali pipe, smo dobili sporočilo po Infadusu samem, da je kralj Tvala pripravljen videti nas, ako nam je drago, da pridemo.

V odgovoru smo opomnili, da raje še nekoliko počakamo, dokler ne pride solnce še nekoliko višje, ker smo še vturjeni od dolge poti itd. itd. Ako se ima opravila z neolikanimi ljudmi, je vedno dobro, ako človek preveč ne hiti. Oni to zelo radi napačno razumejo in smatrajo kot strah. Zaradi tega smo sedeli še dalje, akoravno bi zelo radi videli Tvalo, kakor bi Tvala rad videl nas, in čakali smo še eno uro; med tem časom pa smo pripravili taka darila, kakor smo mogli z ozirom na našo skromno zalogo — to je vinčesterko, ki jo je imel ubogi Vent in nekoliko biserov. Puško in strelivo smo se namenili podariti Njegovemu kraljevemu Veličanstvu, biseri so pa bili za njegove žene in dvorjanke. Nekoliko smo jih že podarili Infadusu in Skragi ter videli, da sta jih bila neskončno vesela, ker nista še nikdar videla kaj takega. Nato smo izjavili, da smo pripravljene in pod vodstvom Infadusa smo se podali k jutranjemu vzprejemu; Umbopa je nosil puško in bisere.

(Dalje prih.)

Oče, ki si zna pomagati.

Leta 1766. je nemški grof W. potoval v Baden-Baden, da bi tam s svojo hčerko Heleno preživel poletje. Hčerka je bila mlada, lepa in je imela podedo-

vati veliko premoženje. Lahko si je torej misliti, da je imela kmalu nebroj oboževalcev. Nesreča pa je hotela, da je neizkušeno dekletko med vsemi dalo prednost najbolj ne vrednemu, nekemu mlademu Italijanu s svetlimi črnimi očmi in dolgimi temnimi lasmi, ki se je v družbi sicer znal lepo obnašati, kateremu je pa manjkalo vseh tistih lastnosti in čednosti, ki jih dober mož mora imeti. Bil je velik igralec in vsled goljufivega igranja iz Neapelja izgnan.

Komaj grof to zve, sklene, za vsako ceno svojo hčerko obvarovati pred tem človekom. Najprej opozori hčerko na njegove napake in jo posvari; toda gospodična je bila premalo izkušena, da bi verjela svojemu očetu. Menila je, da je bil njen izvoljenec samo obrekovan pri grofu iz same zavisti, ker je ravno njemu dala prednost. Zato ni hotela odnehati od njega; Italijan je pa predel svojo mrežo naprej, da ujame vanjo bogato grofici. Toda grof je bil na straži; neprestano je premišljeval, kako bi za vselej odstranil tega človeka iz obližja svoje hčerke.

Nekega dne pade po naključju grofu v roke pismo, v katerem Italijan pozivlje Heleno k begu in jo v ta namen prosi za kratek pogovor takrat, ko bo oče z doma. Kot znamenje, da s tem soglašajo, naj pripne Helena popoldne na sprehajališču belo rožo na prsi.

Oče tega pisma seveda ni izročil hčerki.

»Pripni si tole rožo,« pravi popoldne hčerki, ko se napravljata na izprehod.

Helena smehlja uboga in vtakne ponudeno belo rožo v nedrije.

Na izprehodu srečata Italijana, čegar oči od veselja zažare, ko zagleda rožo. Potem pelje grof svojo hčerko k nekim znancem in jo prosi, naj tam nanj počaka. On sam se pa povrne nazaj v svojo vilo, pošlje vse služabnike proč in ostane sam v vili!

Ob določeni uri pride Italijan, skoči čez vrtno ograjo in ko najde vrata zaprta, zleze skozi okno v pritličje. Potem hiti po stopnjicah v prvo nadstropje in stopi v Helenino sobo, ki mu je bila znana.

Tu pa pride namesto Helene njen oče s samokresom v roki nasproti. Grof zaklene duri in pravi trepetajočemu Italijanu: »Smel bi vas kratkoma ustreliti kot vlomilca, ki je ponoči vlomil v mojo hišo.«

»Toda, gospod grof,« jeclja Italijan, »jaz vendar nisem kak tat.«

»Kaj pa družega?« zagrmí grof. »Ukrasti hočete mojo hčerko — odpeljati dedinjo in se tako polastiti mojega premoženja. Tu je Vaše pismo, ki dokazuje Vaše zločinske namene. Ne zaslužite nobenega pardona; vendar Vam hočem podariti življenje, ako ste mi pokorni.«

»In kaj zahtevate od mene, gospod grof?«

»Da pri tej priči zapustite Baden-Baden in se nikdar več ne drznete priti v mojo bližino ali v bližino moje hčere.

Kot nagrado za to pokorščino Vam izplačam takoj deset tisoč frankov.«

Italijan hoče nekaj ugovarjati. »Ne besedel« zavpije grof. »Poznate me! Vaše življenje je v moji roki in ako se le trenotek obotavljate, Vam požene mrogeljo skozi glavo.«

»Dobro; naj se zgodi, kar želite,« zajeclja Italijan.

»To je Vaša sreča! Deset tisoč frankov leži tamle v oni pisalni mizi. Vzemite si jih sami.«

»Dovolite, da odklonim Vašo ponudbo.«

Toda grof tako odločno zamahne z roko, da Italijana takoj mine njegova hinavska skromnost.

»Ali pisalna miza je zaprta,« pravi nato Italijan.

»Pa jo odprite.«

»Če pa ni nobenega ključa.«

»Pa zdrobite ključavnico.«

»Vi hočete, da naj —«

»Da, vlomite v mizo, ali —«

In grof nameri samokres. Italijan takoj uboga.

»Dobro,« pravi grof. »Vzemite bankovce, Vaši so. Ali nimate denarnice pri sebi?«

»Imam.«

»Kaj imate v njej?«

»Nekaj papirjev in pisem, ki so name naslovljeni.«

»Vrzite denarnico pred pisalno mizo na tla.«

»Čemu?«

»Ker moram imeti zoper vas dokaz v roki.«

»Ampak — —«

»Nič ampak, jaz moram, če treba, tatu po imenu povedati. Torej tat ali smrt! Dobro. Tu leži denarnica. Zdaj pojdite pred menoj iz sobe in vile, jaz pa pojdem za vami in vas ne bom prej pustil izpred oči, dokler ne boste eno miljo oddaljeni od Badena. Sicer ste pa lahko brez skrbi. Naznanil vas bom na policiji šele pojutrišnjem. Dovolj časa torej imate, da izginete. Sedaj pa naprej!«

Po tem dogodku, ki je vzbudil veliko sumo, Helena ni mogla biti več v dvomih. Pozabila je Italijana in ga ni z nobeno besedo več omenila. Čez nekaj časa se je poročila z nekim avstrijskim ritmojstrom.

Kuga na Kranjskem in božja pol sv. Roka v Dravljah.

(Konec.)

Slovesna procesija leta 1683.

Ker je koncem prve polovice leta 1683. kuga v sosednjih deželah pojenjala, je smela tega leta zopet iti ljubljanska procesija v Dravlje. Vsled hvaležnosti do Boga in sv. Roka, da je bila kranjska dežela strašne kuge popolnoma obvarovana, so Ljubljanci to procesijo posebno slovesno obhajali.

Čujmo, kako živo nam jo opisuje zgodovinar Valvasor, ki se je je gotovo tudi sam udeležil! »Leta 1683., prvo

nedeljo julija, 4. tega meseca, je bila znamenita zahvalna procesija za milost, da je Bog v prejšnjih letih 1680., 1681. in 1682. tako čudovito in očetovsko obvaroval in rešil strašne kuge kranjsko deželo, okoli in okoli objeto od samih okuženih dežel. Procesija je šla iz stolnice sv. Nikolaja do imenovane cerkvice sv. Roka v Dravljah, pol milje daleč nad Ljubljano, ki se je je udeležila vsa duhovščina, stavna deželjska gospodarska, večina najznamenitejšega plemstva obojega spola, deželno in drugo uradništvo, velika množica meščanov in prebivalcev, vsi cehi s svojimi banderi, do 1000 oseb z nenavadno pobožnostjo, vsi peš. Slovesno sv. mašo v čast sv. Trojici je daroval gospod stolni prošt Oktavij Buccelleni (r. Bukčeleni) po škofovem obredu in je sklenil to tako zelo veliko in kar ljudje pomnijo, še nikoli tako slovesno procesijo pri vrnitvi v Zahvalno pesmijo ob spremljevanju godbe.«

Takrat se je vzdala v draveljsko cerkev nad glavna vrata zaobljubna spominska plošča z latinskimi napisom: »Sv. Roku, od Boga izvoljenemu patronu zoper kužne bolezni, ker ni le vsled njemu na čast storjene objube, postaviti mu tu v Dravljah cerkev, ustavil, končal in zatrl kugo, ki je razsajala tukaj leta 1644., ampak je tudi izvzel, obvaroval in rešil kuge vso Kranjsko, ki je divjala in pustošila po Štajerskem, Koroškem, Hrvaškem in Goriškem prav do meje že tretje leto — poklanja emonsko (ljubljsko) mesto to (zaobljubno ploščo) svojemu zaščitniku kot dokaz božje mogočnosti in človeškega zaupanja, pa tudi poznim rodovom v vedni spomin. Po krščanskem štetju leta 1683., to je od ustanovitve Emone (Ljubljane) leta 2904.«

Ko se je cerkev leta 1730. prenovila, je ta plošča vsled brezbriznosti nekam prešla (»Matricula St. Viti«). Tako nima sedanja cerkev nobenega vidnega spomina, čemu je bila zidana. Prav bi bilo, ako bi se na primernem kraju ta napis v prvotni obliki zopet obnovil!

Za cesarja Jožefa II. je bila med drugimi prepovedana tudi ta procesija v Dravlje. Kasneje je zopet oživela in prihaja v Dravlje še vsako leto v ponedeljek po sv. Roku. Seveda ni niti od daleč več podobna procesiji prejšnjih časov. Ljudstva prihaja le malo, ker večina Ljubljancev pride na božjo pot na praznik sam. Dandanes spremlja procesijo iz vsake mestne župnije po en duhovnik, ki se vrste za cerkveno opravilo. Najpreje je pridiga in potem slovesna sv. maša.

»Debelo znamenje«.

Še en znamenit spominek na strašne čase je v Dravljah. To je takozvano »Debelo znamenje« ob državni cesti, skoraj vstrib s cerkvijo sv. Roka. Stoji na prostoru, kjer so pokopavali za kugo umrle. Latinski napis pravi, da ga je dala postaviti draveljska srenja in ljubljanski kapitelj leta 1675. Ljudstvo imenuje to znamenje tudi »korarsko« znamenje.

Znamenje je precej visoka, štiriogolata masivna stavba (zato »debelo znamenje«) s štirimi dolbinami za priprošnjike zoper kugo. Proti Dravljam gleda papež Gregor Veliki. Ob njegovem času je razsajala strašna kuga po rimskem mestu. Papež priredi po Rimu spokorno procesijo. Ko se pomika izprevod po angelskem mostu proti angelskemu (Hadrijanovemu) gradu, zagleda ljudstvo nadangela Mihaela, kako je vtaknil meč v nožnico. Rim je bil rešen grozne šibe božje. Zato stoji dandanes vrhu angelskega grada velikanški kip sv. Mihaela, ki vtika v nožnico meč. Sv. Gregor pa se časti kot priprošnjik zoper kugo.

Glavni patron proti kugi, sv. Rok, je obrnjen proti cesti. V dolbini proti Ljubljani je sv. Boštjan, proti Št. Vidu pa Marija brez madeža spočeta. Kipi so umetniško delo. Pod vsakim je primerna prošnja v verzih, pod sv. Boštjanom pa latinski votivni napis.

Praznovanje sv. Roka dandanes.

Lepo je, da se božja pot sv. Roka v Dravljah še vedno obhaja. Saj bi bila grda nehvaležnost, ako bi nehali častiti tako mogočnega priprošnjika in se mu priporočati.

Glavni shod je na praznik, sv. Roka 16. avgusta. Prične se z večernicami na Veliki Šmaren popoldne ob 5. uri s pridigo in petimi litanijami. Nato se izpoveduje pozno v noč.

Romarjev prihaja še vedno veliko celo iz oddaljenih krajev.

Na sv. Roka dan je prvo opravilo ob peti uri, drugo ob 9. Obkraj je pridiga. Drugo opravilo je slovesno z azistenco.

Na božjo pot pridejo ta dan tudi sosednje župnije, Šmartno pod Šmarno goro, Ježica in Črnuče s svojimi duhovniki, ki opravijo tu sv. mašo.

Praznovanje se sklone pop. ob 5. uri s petimi litanijami. V župni cerkvi ta dan ni nobenega duhovnega opravila.

Nedeljo za tem je pri sv. Roku cerkveno »žeganje«, v ponedeljek pa pride, kakor že omenjeno, ljubljanska procesija, ki odhaja iz Ljubljane že ob 4. uri zjutraj.

Razen tega je redno sv. maša dne 20. januarja, na god sv. Boštjana, na dan sv. Gregorja 12. marca, ob Markovi procesiji in 27. septembra, na god sv. Kozma in Damijana.

Nekoliko o cerkvi sv. Roka.

Prvotna cerkev je bila zelo majhna, zato so leta 1730. sezidali novo. »Matricula« cerkve sv. Vida piše, da so jo zgradili »na novih temeljih«. V zvoniku sta visela dva zvonova; eden je bil vlit leta 1733., drugi še leta 1651. Kasneje (bržkone sredi 19. stoletja) so vzdignili zvonik in napravili uro. Zvonove ima tri (kvartsekstakord c-g-e). Mali zvon je bil vlit leta 1751. pri Jožefu Samassa z latinskim napisom: »Kuge, lakote in vojske, reši nas o Gospod!« Podobe imate: Jezušček s križem, Kristus med dvema apostoloma, sv. Boštjan, sv. Družina in sv. Rok. Srednji zvon je vlit Anton Samassa leta 1827. Ima podobe sv. Roka, sv. Križ in rožnivenko M. b. Veliki zvon je delo istega zvonarja iz l. 1851. s podobami Marije z Jezusom, križ z Marijo in sv. Janezom Ev. pod njim in sv. Roka.

Leta 1895. je potres poškodoval obok, da so morali napraviti novega. Tedaj so cerkev tudi vso prenovili in in poslikali. Žal, da je slikarija brez posebne vrednosti.

Leta 1899. je dobila cerkev prav lične orgle, delo Goršičevega naslednika Kriegla. Blagoslovili so jih Presviti gosp. knezoškof na Veliki Šmaren popoldne leta 1899.

Prejšnje orgle je bil pokončal potres. Zanimivo je, da je z orglami vred vzela ta strašna nesreča tudi življenje dolgoletnemu igravcu na njih, gospodarju pri »Slepem Janezu«. Vrlega moža, obenem pa tudi njegovo ženo, je v usodni noči od 14. na 15. aprila 1895 podsul obok v njihovi spalnici.

Leta 1903. so položili v cerkvi šarmotni tlak. Leto kasneje si je cerkev nabavila ličen lestenc in novo svetilko za večno luč, delo pasarja Iv. Kregarja.

Leta 1907. se je otvorilo pri cerkvi pokopališče. Cerkev je lična renesanška stavba, kakršnih je pri nas prav veliko iz srede 18. stoletja. Oltarji so

lepo delo kiparja Matevža Tomec iz Št. Vida nad Ljubljano (umrl l. 1885.). V glavnem oltarju je kip sv. Roka, ki je razen večjih praznikov zakrit s sliko sv. Roka, oboje zelo lepo delo. Oltar je bil nov leta 1873. Ob straneh sta kipa sv. Boštjana in papeža Gregorja.

Stranski oltar na možki strani je posvečen sv. Kozmu in Damjanu. Slika je delo šentvidskega slikarja Miroslava Tomca iz leta 1870., sina omenjenega Matevža Tomca. Njegova je tudi slika sv. Roka na velikem oltarju. Ob strani sta sv. Janez Nepomuk in sv. Valentin. Na oltarni mizi je lična slika svetega Alojzija. Nasproti stoji oltar Marijinega Vnebovzeta. Slika je delo A. Wisiaka iz Kranja l. 1863., istotako tudi slika svetega Jožefa na menzi z zanimivim monogramom imena Jožef. Ob strani sta kipa sv. Izidorja in svete Notburge.

Pred kratkim se je blagoslovil v cerkvi krasen nov kip svetega Antona Padovanskega.

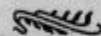
Razen v cerkvi je za pridigovanje ob shodih pripravljena tudi zunaj ob zvoniku posebna prižnica. Romarji imajo hladno senco pod košatimi košanji pred cerkvijo.

To je ob kratkem zgodovina in opis draveljske cerkve in božje poti sv. Roka. Naj bi pač ohranil tudi ves sedanj in naslednji rod v svojem srcu globoko hvaležnost do svojega mogočnega patrona in ga vedno pobožno častil!

Sv. Rok pa naj ga varuje še nadalje strašnih kužnih bolezni, posebno pa dušne kuge brezverstva in svobodomiselstva, ki se tako grozno širi med sedanjim svetom in je še bolj nalezljiva in nevarna kakor tista kuga, ki je morila naše prednike v minulih stoletjih!

K sklepu pristavljamo še cerkveno molitev, ki se moli pri sveti maši v čast sv. Roku: »Molimo! Prosimo Te, Gospod, čuvaj svoje ljudstvo z vedno ljubeznijo in po priprošnji in zasluženju sv. Roka ga obvaruj vseh nalezljivih bolezni na duši in na telesu. Amen!«

Ivan Kogovšek.

RAZGLED PO DOMOVINI

Žrebanje za »Domoljubove« nagrade se vrši v četrtek na praznik M. B., dne 15. avgusta. Ker je sklep lista že v ponedeljek zvečer, seveda v današnji številki še ne moremo povedati imen listih dveh, ki jima bo sreča prisodila nagrado. Žrebanje vodi nalašč zato določena komisija. Žrebanje je tako uravnano, da ima vsak toliko več upanja do nagrade, kolikor več je nabral naročnikov. N. pr. kdor je nabral 15 na-

ročnikov, bo imel v žrebalni vreči 15 listkov s svojo številko, torej 15krat večjo verjetnost, da bo izžreban, kakor pa oni, ki je dobil le enega naročnika in bo imel v vreči samo en listek. Za vsako nagrado, tako za srebrno, kakor za zlato uro, se vrši žrebanje posebej. V petek, dne 16. avgusta, se darili že odpošljeta dotičnima dvema osebam, ki bosta izžreban.

Družinska pratika za leto 1913, ki

se je v zadnjih par letih tako splošno priljubila, da se nahaja že skoro v vsaki hiši, je ravnokar izšla. Dobiva se od sedaj nadalje, v vseh trgovinah. Cena 24 vinarjev izvod, po pošti 5 vin. več. Kdor bi je ne mogel dobiti pri domačem trgovcu, naj si jo naroči v Ljubljani pri »Katoliški Bukvarni« ali pa v prodajalni »Katoliškega tiskovnega društva«. Zahtevajte povsod pratiko s podobo sv. Družine! Somišljeniki! V vsa-

ko našo hišo »Domoljuba«, pa tudi »Družinsko pratiko!

Polaganje temeljnega kamna za novo cerkev sv. Jožefa v Ljubljani se je izvršilo v nedeljo, dne 4. avgusta, zelo slovesno. Cerkveno opravilo, ki so se ga udeležili zastopnik deželne vlade grof Chorinsky, zastopnik deželnega odbora dr. Zajec, stavbenik Scagnetti in mnogo odlične gospode, je izvršil ob obilni asistenci presv. g. knezoškof, ki je imel slavnosti primeren nagovor. Popoldne je odlične goste obiskal tudi presvitli gospod škof dr. Mahnič. Gradba ugodno in naglo napreduje in je upanje, da bo stavba še letos pod streho.

Potrjen deželnozborni sklep. Cesar je potrdil sklep kranjskega deželnega zbora z dne 13. februarja 1912 v zadevi pobiranja deželnih doklad v letu 1912. Pobiralo se bo torej: 1. 40odstotna naklada na užitninski davek na vino, mošt in meso; 2. samostojna deželna naklada na pivo, 4 K na hektoliter; 3. 40odstotna doklada na vse direktne davke razen osebne dohodnine in pridobninskega davka krošnjarjev.

Za most čez Krko pri Straži je dovolilo ministrstvo za javna dela državno podporo v znesku 30.000 K.

Umrl je dne 8. t. m. v Ljubljani po dolgi bolezni deželnovladni svetnik v pokoju dr. Mihael Gstettenhofer v 69. letu starosti. Bil je okrajni glavar v Logatcu, Kranju in Kočevju. Zadnja leta je prebil v Ljubljani.

Umrl je v nedeljo, dne 4. avgusta, nagloma v Radečah pri Zidanem mostu čast. gospod župnik Vincenc Kolar. Bil je zadnji čas v pokoju v Gotovljah pri Zalcu. Podal se je bil nekaj dni na potovanje. Mimogrede se je oglasil v Radečah, kjer je že čutil svojo slabost. Tu ga je prehitela smrt. Pogreb je bil v torek, dne 6. avgusta, ob 9. uri. Naj počiva v miru!

Letošnje velike vojaške vaje graškega armadnega zbora bodo v naši državi vojaška novost. 28. pehotna divizija in 22. deželnobrambna divizija vadita od 31. avgusta do 3. septembra tako močni, kakor so divizije močne v vojski. Prideljena jima bo tudi cela pripraga in vsi pomožni oddelki, ki jih obsega v vojski pehotna divizija. Vadili bodo v okolici Cirkniškega jezera na Kranjskem. Vaj se udeležijo prestolonaslednik Franc Ferdinand, ki bo stanoval one dni v Cerknici, z velikim vojaškim spremstvom, načelnik generalnega štaba podmaršal pl. Schemua, armadni nadzornik general pehote baron Conrad, najbrže tudi vojni minister general pehote Auffenberg in minister deželne brambe general pehote pl. Georgi.

Požar v Hinjah. Dne 29. m. m. je pogorelo v Hinjah pri Žužemberku peterim posestnikom osem poslopij. Zažgala sta baje dva mala fantiča. Ker je bilo radi velike košnje doma le malo gasilcev, se je požar brzo razprostril po omenjenih predmetih. Hvala požarnima brambama iz Starega loga in Žužemberka za požrtvovalno pomoč! Najtoplejše zahvalo tudi našemu vrlému gospodu deželnemu poslancu in županu

Vehovcu, ki je došel na lice nesreče ter izjavil, da bode izkušal dobiti pogorelcem podpore.

Vojaški nabori se vrše v Škofji Loki 12., 13., 14. avgusta; v Kranju 16., 17. avgusta; v Trziču 19. avgusta; v Radovljici 21., 22., 23. avgusta; v Kamniku 24., 26. avgusta; v Lukovici 28., 29. avgusta; v Višnji gori 31. avgusta, 2. septembra; v Litiji 4., 5., 6. septembra; v Radečah 7. septembra; v Krškem 9., 10. septembra; v Kostanjevici 12., 13. septembra; v Mokronogu 16. septembra; v Velikih Laščah 18. septembra; v Ribnici 20., 21. septembra; v Kočevju 23., 24. septembra; v Črnomlju 26. septembra; v Metliki 28. septembra; v Rudolfovem 30. septembra, 1., 2. oktobra; v Žužemberku 3. oktobra; v Trebnjem 5. oktobra; v Ljubljani (mesto) 12., 13. avgusta, (okolica) 14., 16., 17. avgusta; na Vrhniku 19., 20. avgusta; v Idriji 19., 20. avgusta; v Ložu 22. avgusta; v Cirknici 23. avgusta; v Logatcu 24. avgusta; v Vipavi 12., 13. septembra; v Postojni 14., 16. septembra; v Hirski Bistrici 17., 18. septembra. Ob nedeljah in praznikih se ne vrše nabori.

Spretni uzmoviči. Po naših kmetških vaseh so postale tatvine izredno redke. Posebno velja to o naših gorskih vaseh, kjer se po pol stoletja in še dalje včasih ne pripeti tatvina, ki bi jo bilo vredno naznaniti orožništvu. To dela vso čast našim ljudem. Zato je bilo začudenje veliko v gorski vasi Sopotnici nad Škofjo Loko, ko je cerkvenik in posestnik Potočnik v nedeljo, dne 28. julija, zapazil, da so mu ponoči odnesli neznan tatovi skoro cel »štant« žita, toliko, da je deset ljudi imelo težko delo, če so hoteli vse naenkrat odnesti. Ker leži hiša na samem in je vsak sum izključen, da bi se tat nahajal med sosedi, so morali zlikovci odnesti snopje precej daleč. A nikjer ni bilo nobenega sledu, le bose noge so se sledile v prahu po kozolcu. Tatovi so hoteli vso stvar napraviti celo tako, da bi se vse skupaj zdelo le dobra šala. Snopja namreč niso pobrali samo iz enega štanta, ampak iz večih, a so pobrali vse snopje samo na eni strani, da se vidi, kot bi bili fantje ponoči iz porednosti samo snopje stisnili skupaj. Isti posestnik je opazil že preje, da mu je nekdo ponoči omlatil fižol, obložen v kozolcu, in odnašal zeljnate glave iz zelnika. Te posestnike tuje blaga zasleduje sedaj orožništvo.

Toča. V sredo, dne 7. avgusta, zjutraj ob 6. uri je toča pobila Trško goro in vse polje do Novega mesta. Polovica je uričena; ajde ne bo nič, koruze in fižola malo. Ljudstvo je zelo potrto.

Nesreča pri vojaških vajah v triglavskem pogorju. Vojaki - planinci so imeli dne 1. avgusta vojaške vaje v triglavskem pogorju. Sli so s konji iz Srednje vasi čez Čiprije po ozki stezi. Pri tem je en konj, ki je bil obložen z brzostrelnim strojem, zadel v skalo tako močno, da se je nagnil v stran in padel v globok prepad, kjer je obležal ubit.

Otvoritev nove planinske hiše. V nedeljo, dne 4. avgusta, se je otvorila

nova lepa planinska hiša na Vrščiču 1630 m visoko med Prisojnikom in Mojsstrano na goriški strani. Vreme je bilo krasno, udeležencev čez 500, maševal je č. g. župnik Aljaž in stavbo blagoslovil. Postrežba je bila izborna, načelniki podružnic ter zastopniki Čehov in Hrvatov so navdušeno govorili, sploh je bilo razpoloženje vseh sijajno.

Ogenj. V sredo, dne 7. t. m., popoldne je nastal požar v vasi Klečet, občina Žužemberk, in uničil sedmim gospodarjem deloma vse premoženje. Pogorele so štiri hiše in 16 gospodarskih poslopij in 12 shramb. Pogorela jim je tudi krma in žito. Škode je okrog 20.000 kron, zavarovani so le za male vsote.

Vojak ponesrečil na Krnu. V nedeljo, dne 4. t. m., zjutraj okrog 6. ure je padel vojak planinec Anton Pirč, doma iz Nove vasi pri Mariboru, na Krnu 50 metrov globoko ter se ves razbil. Njegov tovariš je obvisel na pečinah ter klical toliko časa, da je prišlo več tovarišev, ki so ga z vrvjo potegnili iz nevarnega mesta. Vojaki planinci so nabirali planinke po dva in dva skupaj.

Najden utopljenec. Dne 5. avgusta okoli 6. ure zjutraj je mestni prižigalec našel pri Marijinih toplicah Pred Prulami v Ljubljani leta 1846 v Dosloviču rojenega vpokojenega uslužbenca finančnega ravnateljstva Ivana Knafliča. Bil je nekoliko nenormalen in je moral vsekakor po nesreči zaiti v vodo.

Nesreča Tržačana v kamniških planinah. V sredo, dne 7. avgusta, je šel 27letni pisarniški oficijant pri c. kr. namestništvu v Trstu Franc Jurčič na izlet v Kamniško sedlo. Na poti v Veliko planino je zgrešil markirano pot ter padel v pet metrov globoko brezdno, kjer je ležal ves pobit nezavesten celo noč od srede na četrtek. V četrtek zjutraj so ga našli štirje možje, ki so šli mimo, ter ga prenesli k gozdarju v Bistrico. Ponesrečenec si je pretresel možgane, zlomil levo roko, poškodoval obraz in dobil bržkone tudi notranje telesne poškodbe. Prvo pomoč mu je dal v Bistrici kamniški zdravnik dr. Dereani, nakar so ga prepeljali v ljubljansko deželno bolnišnico.

Velik vihar je bil v Idriji in okolici dne 7. in po noči 8. avgusta. Treskalo in grmelo je silovito. Strela je udarila v sredo zvečer ob pol 7. uri v Čekovniku v hlev posestnika Jakoba Črnologar in mu ubila par volov. Ubita vola sta bila vredna 800 K.

Na poti v bolnišnico umrl. Dne 5. avgusta je v deželno bolnišnico spremljevala žena tovarniškega delavca iz Trziča Ivana Bedina, rojenega 1. 1871 v Senčurju ter tje kaj pristojnega. Ko sta na južnem kolodvoru izstopila iz vlaka, je bil Bedina tako oslabil, da je takoj umrl. Pokojnik je umrl vsled stiske in zapusti tri nepreskrbljene otroke.

Povožen otrok. V Brezovcu pri Brežicah na Štajerskem se je na dvorišču domače hiše igral triletni sinček Franc posestnika Janeza Stermecki. Na dvorišču je stal voz, katerega zadnja kolesa so bila podložena s poleni, da ni zdr-

žal. Otrok je vzel polena izpod koles in voz se je začel premikati. Otrok je prišel pod voz in dobil tako hude poškodbe, da je šest ur nato umrl.

Požar. Zgorelo je te dni do tal domovje kmeta Jožefa Irčiča v Št. Florjanu pod Rogatec. Zažgal je devetletni sin Jožek, ki je bil sam doma in si je hotel skuhati kavo.

Smrtni padec z jabolane. 68letna posestnica Apolonija Slopšek v Brežicah je zlezla te dni na drevo obirat jabolka. Stopila pa je na neko suho vejo, katera se je zlomila. Slopšek je padla z drevesa na tla, si zlomila vrat in obležala na mestu mrtva.

Pri kohanju utonil. 17letni pekovski vajenec Karol Kavčič se je v nedeljo popoldne z drugimi učenci kopal v Dravi nedaleč od starega mostu v Mariboru. Prišel je v valove in ker ni znal plavati, da je v njih zginil in utonil.

Smrtna kosa. V Rušah blizu Celja se je zvrnil voz stelje na posestnika Simona Mauriča in ga tako hudo poškodoval, da je par minut nato umrl.

Poizkušen samoumor s šivankami. Dne 6. t. m. zvečer je v Mariboru v Koroški ulici stanujoča 24letna Jožefa Neubauer v samomorilnem namenu požrla več šivank. Kmalu nato je začela močno bruhati ter se je onesvestila. Spravili so jo nezavestno z rešilnim vozom v bolnišnico.

Strela je udarila dne 7. t. m. v Makolah na Štajerskem pri posestniku Štefanu Sobinu. Posestnik, njegova žena in otroci so sedeli, ko je udarilo, skupno pri mizi. Električna iskra je švigala po sobi, ne da bi napravila kako škodo.

Vagona sta ga stisnila. Na postaji Brezno ob koroški železnici je 6. t. m. 59letni posestnik Ignacij Kotnik vsled nepredvidnosti zašel med dva vagona, ki sta ga tako stisnila, da je imel pet reber in hrbtnico strto ter drobovino hudo zmečkano. Čez par ur je umrl. Bil je naš mož. Svetila mu večna luč!

Strašna smrt železničarja. Na železnici v Knittelfeldu je 2. t. m. skladiščni delavec Henrik Petrič šel čez progo, se spodtaknil in padel. V istem hipu je privozila lokomotiva s par vozovi ter šla preko Petriča. Prerezalo mu je telo na dvoje in je bil na mestu mrtev. Petrič zapušča ženo in pet otrok.

Toča na Štajerskem. V torek, dne 6. avgusta, so imeli v Halozah in sosednjih krajih grozno neurje. Med hudim viharjem je padala toča, semtertje debela kot kurja jajca ter v pol uri pobila vinograde in polja od Ptuijske gore čez Sv. Barbaro, Zavrč, Rogatec, Žetale na hrvaško mejo. Vinogradi so mestoma tako uničeni, da več let ne bodo rodili. Na več krajih je tudi udarila strela v razna poslopja in trdi se, da je istodobno gorelo na šestih krajih. Ubogo ljudstvo!

Rakev kupil materi pred smrtjo. Na Vranskem je za časa zadnjih državnoborskih volitev znani liberalni agitator veleposestnik Cizej kupil materi rakev, predno je zatisnila oči. Pravijo, da je Cizejeva družina celi teden s stra-

hom občudovala to sinovo ljubezen do matere.

Strela zahtevala dvoje žrtev. Dne 6. avgusta popoldne je treščilo v skedenj čevljarskega mojstra Čečka v Tokačevem pri Rogaški Slatini na Štajerskem, ko je žena s pomočnikom in vajencema ravno mlatila žito. Poslopje je bilo takoj v plamenu. Mojster je z največjim naporom komaj rešil ženo in pomočnika, oba vajenca sta pa postala žrtev požara. Zgorela sta skedenj in hlev.

18letna detomorilka. Dne 15. julija povila je 18letna Ivana Hrib iz vasice Hribi na Goriškem nezakonsko dete moškega spola ter je z kmalu po porodu zadavila in zadušila. Nato je truplo tri dni doma skrivala, potem pa zakopala na vrtu za domačo hišo.

Samoumor žganjepivca. Obesil se je pri Sv. Ani blizu Cmureka posestnik Alojz Senekovič dne 5. avgusta. Bil je hud žganjepivec. Tudi malo pred samoumorom se je napil žganja. Še očeta je hotel poprej z nožem zaklati, a so mu to namero preprečili.

Strela je udarila v noči od srede na četrtek, dne 8. t. m., v Gor. Vrtojbi v hišo Andreja Žiberna, kjer pa ni napravila posebne škode. — V sredo, dne 7. t. m., popoldne pa je strela pri Briščekih pri Proseku užgala dve hiši in en hlev ter ubila enega vola, dve kravi, svinjo, psa in mačko.

Hrbet si je zlomil minulo soboto, dne 3. t. m., Karel Nanut, rodom iz Št. Andreža, stanujoč v Gorici. V Ronkah je namreč trgjal češplje na drevesu. Pri tem delu pa je padel raz drevo in si zlomil hrbet.

V Soči utonil. V Solkanu pri Gorici je utonil v Soči v nedeljo, dne 4. t. m., popoldne mizarski vajenec Ludovik Turk. Delal je celo nedeljo, ni bil ne pri sveti maši, ne pri popoldanski službi božji — šel pa je ob tretji uri se kopati in našel v vodi smrt.

Utopljenec. V Barkovljah pri Trstu so našli dne 7. t. m. utopljenca. Prepekljali so ga v mrtvašnico sv. Justa, kjer ga je Marija Zafran spoznala za svojega moža 48letnega Jožefa Zafrana iz Ricmanj.

Poizkušen samoumor Ljubljancinke v Gorici. V Gorici prebiva družina vpokojenega davkarja g. Leopolda Peče. Hčerka Marija Peče je učiteljica na Rakeku. Prišla je na počitnice k starišem. Zelo je bolehal na glavobolu in bila je silno nevrastenična. V ponedeljek, dne 5. t. m., ob pol 2. uri popoldne je vstala od kosila in šla v sosednjo sobo. Stariši so mislili, da je šla počivat. Naenkrat zaslišijo padec trupla na cestni tlak in vpitje ljudi. Oče plane po stopnicah na ulico, kjer dobi teško poškodovano hčer, ki bo težko okrevala.

Z Viča. Nekaj dni je bila vsa občina nekako razburjena in v strahu. Vsaki dan se je slišalo o kaki tatvini. Nismo vedeli za pravega krivca. Orožništvo je skrbno patroliralo, pa niso mogli ničesar zaslediti. Sum je letel na Franca Škerlja, ki je kot vojaški begu-

nec se skrival po občini, a mu nihče ni mogel do živga. V soboto je pa gospodinja Armič blizo kozolca začutila duh po cigareta. Stopi na kozolec, premeče nekaj otepov in — zagleda tu počivačega Franceljna. Prosi jo, naj ga pusti tu do večera. A ona hitro pove njegovemu očetu. Oče pride, Francelj se vda in brez protivenja stopi v zaprto došlo kočijo, v kateri ga je oče spremil v Ljubljano in ga oddal pravici v šentpeterski vojašnici. Fant je komaj 19 let star in je doprinesel že razna »junaška« dejanja. Priznal je razne tatvine, ki so se zvršile doma in drugod v občini. Vsi smo se oddahnili, ko smo zvedeli, da je ta »prebrisan tiček« v kletki, kajti nihče ni bil varen, kedaj ga v temni noči obišče ta najnovejši — rokovnjač.

Vič - Glinco. Posebni vlak, ki nas bo popeljal 25. avgusta v romantični Bohinj, nam je c. kr. železniško ravateljstvo že dovolilo in nam poslalo sledeči vozni red. Iz državnega kolodvora v Šiški odhaja bo vlak ob 3. uri 50 m. zjutraj ter bo došel v Bohinjsko Bistrico ob 6. uri 6 minut. Odhaja bo zvečer od tam ob 8. uri 14 minut in se bo vrnil na državni kolodvor v Šiško ob 10. uri 36 minut zvečer. Na razpolago nam bo torej 14 ur, katere bomo uporabili v to, da bomo obiskali vse znamenitosti Bohinja in Bohinjskega jezera ter se navžili zdravega gorskega zraka in se v veseli družbi navželi novega duha za naše delovanje. Za razvedrilo bo skrbel društveni pevski zbor in društvena godba, ki bo polnoštevilna izletnike spremljala. Do zdaj je oglašenih nad 270 izletnikov. Kdor se nam želi pridružiti, ima še čas in naj se blagovoli zglasiti v tukajšnjem župnišču ali pri g. Franu Gorjupu, društvenem predsedniku in delovodji c. kr. tobačne tovarne. Cena vožnje tja in nazaj stane 4 K. Prijatelji lepe Gorenjske in koristnega razvedrila skupaj, čim več nas bo, tem zanimivejši bo izlet. Podrobnosti o izletu bomo še priobčili.

Na Kumu bode dne 23., 24. in 25. avgusta 1912 veliki romarski shod. Vsaki dan bode več svetih maš, v soboto in nedeljo po dve pridigi. Tudi več spovednikov bode spovedovalo.

Poročil se je dne 5. avgusta v Ljubljani g. Jožko Pezdirc z gospodično Fančič Kure iz Svibnika pri Črnomlju.

Strela je udarila 9. t. m. v zvonik cerkve sv. Katarine na Topolu. Odtrgala je križ, velik kos strehe ter razmetala daleč na vse strani. Potem je šla v zvonik, poškodovala uro, pri spodnjem oboku prevrtala zid ter šla na prosto. Povzročila je precej škode.

V Ameriki umrla Slovenca. V Barbetonu, O., je utonil rojak Karel Gale. Doma je iz Hrušice pri Ljubljani. — V Puebli je nenadoma umrl dne 17. julija Frank Boje, po domače Žarko. Našli so ga mrtvega, sedečega na postelji. Vzrok smrti je neznan. Pokojni je doma iz Strug pri Dobropolju na Dolenjskem. Star je bil kakih 60 let. — Dne 16. julija se je v rudniku v Yale, Kans., ponesre-

Šil štajerski Slovenec 42letni Fr. Špec. Zlomil si je tilnik in hrbet. Izdihnil je čez par minut.

Ij **Spominska knjižica** Podpornega društva delavcev in delavk v ljubljanski tobačni tvornici. V Ljubljani 1912. Izdalo in založilo Podporno društvo delavcev in delavk v ljubljanski tobačni tvornici. Tiskala Katoliška tiskarna. Cena 40 vinarjev. Knjižica obsega sledeče sestavke: Dr. Jan. Krek: V spominski knjigo Podpornega društva. Josip Gostinčar: Nekdaj in sedaj. M. Moškerc: Iz povestnice ljubljanskega tobačnega delavstva. Pravila Podpornega društva. Pogrebni zaklad. Strokovni odseki. Na ovitku: Zapovedi ljubljanskemu tobačnemu delavstvu. — Spominska knjižica je namenjena v prvi vrsti ljubljanskemu tobačnemu delavstvu, zanimala bo pa vsakega, kdor se želi seznaniti z razvojem slovenske krščansko - socialne delavske organizacije.

Zahvala. 2491

Podpisani pogorelci se vljudno zahvaljujemo

Vzajemni zavarovalnici
v Ljubljani

za hitro izplačilo zavarovalnine.

Kat pri Hudajužni, 6. avgusta 1912.

Tomaz Torkar, Jožef Kemperle, Mihael Kleč, Uršula Kos.

Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po 4 1/2% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Gorenjske novice

g Iz Tržiča. Petek, 9. avgusta 1912, je bil za ves slovenski Tržič dan velikega veselja, ker smo ta dan dobili po 400 letih **slovenskega župana** v osebi tovarnarja g. Franca Ahačiča, zvestega pristasa S. L. S. Tržičani so se dobro zavedali, kaj to pomeni zanje, ko so se vendar enkrat očresli neprijaznega nemškega gospodarstva in dobili slo-

venskega župana. Izraz veselja nad tem dogodkom je bila podoknica, ki sta jo takoj na dan izvolitve novemu županu na čast napravili društvo sv. Jožefa in tukajšnje bralno društvo, kojih vsako je zapelo po dve pesmi. Orli so prišli v krojih. Drugega občinstva je bilo toliko navzočega, da je bil prostor pred županovo hišo veliko premajhen. Gospod župan se je iskreno zahvalil za zaupanje, ki so mu ga izkazali na ta način, zagotavljajoč, da bo skušal župansko čast obrniti v korist vsej občini in se prizadeval biti pravičen do vseh. Nato se mu je še posebej poklonilo društvo sv. Jožefa kakor tudi ženski odsek tega društva po deputaciji kot članu, ki je že od početka pri društvu. — Novi župan je bil sploh vedno naklonjen naši organizaciji, ter je tudi pri hranilnici v kaplaniji ud načelstva od nje ustanovitve do danes in mu zato i mi od srca kličemo: Bog ga živi! — Za podžupana je bil izvoljen g. L. Grasmajer (S. L. S.), in za občinske svetovalce gg. Josip Klofutar (S. L. S.), Fr. Deu in M. Marinček. — Utrgala se je na Kukovnici skala, težka gotovo čez 2000 kg in obstala blizu cerkvice sv. Jožefa. Da je ni zadrževalo gosto drevje, bi se valila gotovo še naprej in pridrla v trg v bližino mostu in napravila grozno škodo.

g Brdska okolica. Prezrli bi veselico ciril-metodove podružnice na Brdu, da ni tukaj nekaj vmes, kar nas silil, da stvar pojasnimo. O veselici sami ne bomo pisali, saj so vse liberalne veselice enake: žrenje brez konca in kraja, ples brez konca in kraja. Pač pa je treba pribiti tole: Na veselici je sodelovalo pevsko društvo »Zarja«, v katero se vabijo tudi mladi ljudje iz naših vrst, češ: saj društvo goji edino le petje, je popolnoma nestransko itd. Potom tega društva se potem uvajajo ti ljudje na liberalne veselice, nauče jih tam po liberalno veseljačiti in počasi tudi po liberalno misliti. Mlad fant še ne čuti ne, kako počasi postaja liberalalec in posledica bo: vzgoja liberalnega naraščaja potom »Zarje«. Zato opozarjamo prizadete: pazite dokler je še čas! Zalostno je videti kmečko mater, ko žene svoje hčere popolnoma z mirno vestjo na tako malovredne veselice, a žal je tako. Tam jih potolaži Brcetov kolar in njega pridiga o sv. Cirilu in Metodu in mislijo, v kako pobožno družbo so privedle svoje hčere. Ne moremo dovolj obsojati početja takih nespametnih mater. Krivo temu je v največ slučajih nepoznanje razmer, kajti liberalalec ne pokaže takoj vseh rožičkov, ampak šele tedaj, ko je svojo žrtev z veseljami popolnoma privezal nase. Gotovo pa je, da se bo še tako dober fant ali dekle v tej družbi izkvarila.

g Dob. Na dan sv. Lovrenca smo imeli semenj. Živine je bilo veliko in traga je bila. Proti večeru je pa kralj alkohola začel vladati med našo mladino. Po več gostilnah so se topli. Enega sicer mirnega mladenca so pijane surovine močno razmesarile.

Dolenjske novice

d Sv. Gregor. Od zadnjega dopisa v »Domoljubu« je zgradba našega društvenega doma zelo napredovala, tako, da je zdaj glavno zidovje že izvršeno. Kakor kaže novi napis, je hiša res Gregorski dom: saj je zgrajen po občudovanja vredni požrtvovalnosti naših ljudi, namenjen gospodarskemu in kulturnemu napredku naše fare. — V zadnjih dnevih smo imeli pri nas več znamenitih dogodkov. 24. julija smo praznovali obisk presvitlega gospoda knezoškofa; za ta dan smo jim pripravili po svojih močeh dostojen sprejem. Na meji fare so jih pozdravili Orli, trije celo na konjih, ob družvenem domu pa župan, predsednik izobraževalnega društva in prednica Mar. družbe. Zvečer so goreli po naših hribih kresovi in umetni ognji. — Slavnostni dan nove svete maše našega rojaka, preč. g. Fr. Žužka, je bil nadvse veličasten. V cerkvi smo občudovali zares krasno petje, katero so oskrbeli goriški gg. bogoslovci, ki so mnogoštevilno prihiteli na slavnost svojega bivšega tovariša. Zbor je vodil novoimenovani organist mestno - župne cerkve sv. Petra v Ljubljani, g. Zdešar, ki je pravkar absolvirал konservatorij na Dunaju. Naše orgle so sicer že zelo slabe, vendar je znal g. Zdešar izvabiti iz njih kar je bilo le mogoče. Po cerkvenem opravilu je bila za zabavo določena društvena dvorana, ki je bila za to slavnost okusno z zelenjem okrašena. — Tretja izrednost pa je bila bolj žaljnega značaja — pogreb gospodinje Ane Rigljer, matere naše gđc. učiteljice. Gg. bogoslovci so oskrbeli ganljivo nagrobno v cerkvi in na pokopališču. Cenjeni rodbini naše iskreno sožalje!

d Svibno. V nedeljo, dne 4. avgusta je priredil deželni sadjarski nadzornik g. M. Humek v tukajšnji novi šoli predavanje, ki je bilo prav zanimivo in čisto praktično. — Velika šolska soba je bila polna mož in fantov in gosposinj, ki so vsi z veliko pazljivostjo dobri dve uri poslušali govornika. Dokazal nam je, da je zemlja, lega in podnebje pri nas kot nalašč za sadjerejo, ki naj se je torej z veseljem poprimemo, saj je precej važna točka pri kmetijskem gospodarstvu. Splošno odobranje koncem predavanja je pričelo, kako smo bili vsi zadovoljni in hvaležni g. nadzorniku in visokemu deželnemu odboru, ki nam je oskrbel tako koristno predavanje, kar sta tudi v imenu vseh navzočih izrekla v svojem govoru predsednik krajnega šolskega sveta, g. Povše in g. nadučitelj Pirkovič.

d S Trebelnega. Med onimi, ki so letos na sv. Aléša dan obhajali 25letnico svojega mašništva, je bil tudi naš državni in deželni poslanec, preč. g. Janéz Hladnik. Naj nam dovoli, da mu na tem mestu domačini čestitamo in

to temberlj, ker je pet dni za tem poročal svoje lastne starše pri zlati poroki na Rovtiah. Pač neizmerno morajo biti starši veseli, da smejo imenovati tako vrlega božjega služabnika za svojega sina. Mi njegovi farani vemo to najbolje, s koliko vnumo se loti naš č. g. župnik vsakega dela, katero je bilo nam v korist ali vsaj v spodbudo. Neumorno kot čebela pri tolikih opraviilih skrbi malo za svoj počitek, pač pa veliko za naš dušni in telesni blagor. Njegov prekrasni izgled kot abstinent nam ostane za vselej v spominu, čeprav nima mnogo posnemalcev; posnemala ga boče, upamo, vsaj mladina, katero je sprejel letos v Marijin vrtec, in kateri je oskrbel koncem šolskega leta tako koristni predavanji o škodljivosti opojnih pijač. Vzroka imamo torej dovolj, biti domačemu g. župniku hvaležni. Zatorej mu srčno želimo potrebnega zdravja in moči, da bi zamogel še dolgo vrsto let tako plodno kakor do sedaj delovati v naši sredi. Bog blagoslovi in nam ohrani jubilan-ta preč. g. J. Hladnika, še mnogo, mnogo let!

d Škocijan pri Mokronogu. Za evnaristični shod na Dunaju se jih je oglasilo do zdaj pri nas sedem mož. — V Ameriko jih je odšlo tudi sedem fantov in deklet. Skoro ne mine teden, da bi jih nekaj ne šlo na tuje.

d Radeče pri Zidanem mostu. Minuli teden smo spremili k večnemu počitku gospoda župnika Vincenca Kolarja. Bival je zadnji čas v pokoju v Gotovljah pri Zalcu. Da bi se izognil slovesnostim, ki so jih mu hoteli napraviti za zlato mašo, se je podal na kratko potovanje. Domov grede se je oglasil tudi pri nas, da bi videl novo župno cerkev. Tukaj je postal tako slab, da ni mogel več naprej. Obležal je in umrl. Kako je bil priljubljen med svojimi duhovnimi sobratmi, priča veliko število duhovnikov, ki so ga spre-mili na zadnji poti. — Dne 7. t. m. smo imeli volitev župana. Izvoljen je dose-danji župan naš pristaš g. Jakob Rižnar. Dolgo časa so se vlekle pritožbe zoper izvolitev občinskega odbora. Na vsak način je hotelo par liberalnih petelinov priti do tega, da bi oni koman-dirali občino. Zato so toliko žrtvovali za volitve. Kaj zanimivo bi bilo, ko bi povedali, koliko stroškov so imeli in kdo jih bo plačal. — Kako znajo ti liberalni možje gospodariti in vzgajati svoje še šolobvezne otroke, so pokazali v nedeljo dne 28. julija. Par takih možiceljnov je dalo nabiti na hiše va-bilo na otroško veselico, katero so na-pravili kar na svojo roko, brez kakega dovoljenja od strani šolskih ali drugih oblastnih. In na programu bil je ples. Imeli so pripravljen tudi sodček pive. Ni čuda, da je tako podivjana današnja mladina, ko jo celo lastni starši za-vajajo k plesu in pijančevanju že v zgodnji mladosti. Ko je posredoval g. župan in zaukazal, da se razide četa nadebudnih mladeničev, so ga njihovi starši obsipali z najgršimi psovkami. — Prejšnji teden so našli v Savi kar tri

utopljenice. Sava še ni zlepa zahtevala toliko žrtev kakor letos. Sicer pa je okrajno glavarstvo z ozirom na toliko nesreč prepovedalo kopanje v Savi.

Semič. Dne 28. julija je imela vsa belokranjska sokolska druhal izlet v Semiču. Vse liberalno, kar leze in gre, je prišlo k nam. Celo neki bolan fant, ki že dva meseca ni bil iz postelje, je šel na bergljah pogledat svoje bratce. Semiški »cokljariji« so postavljali mlaje in slavolok skoraj celo noč, da še spati ni bilo mogoče. Ljudje so začudeno gledali, kaj da to pomeni, ker je ves Semič v zastavah. Toda že pred poldan je naš vrli župan dal vse podreti in zme-tati pod kap. Vsa čast takim županom. Ko so Sokoli, še vsi zaspani, zagledali vsa svojo slavo pod kapom, so začeli divjati. Takoj nato so se pa spravili na naše Orle in jih prav barabsko napa-dali. Pa saj drugega ne znajo. Mi jim še večkrat privoščimo take izbruhe one-mogle jeze.

Tržišče. (Nedolžni liberalci.) Kdo je pri nas vseh hudobij kriv? Župnik Vidmar; tako neprenehoma tuli sramežljivi dopisnik v »Slov. Domu«. Poglejmo te župnikove hudobije: V Pi-javcah so liberalni fantalini pri ponočevanju ubili enega tovariša-ponočajnika. Kdo je tega kriv? Župnik Vidmar, za-kaj »Domov« dopisnik je ubijavca na-redil takoj za »največjega klerikalca«, dasi je vsem znano, da dotični ponoč-njaki ubirajo liberalne strune. — Dopisniku ni všeč cerkveno petje. Kdo je kriv? Nihče drugi, kot župnik, ki »se iz pevcev norca dela«, dasi je resnica, da še nikdar ni rekel žal besedice čez pevce, nasprotno, celo pohvalil. — Pri tej priliki je liberalček skuhal tudi to-le laž: »Povedali bi vam še o dobrem peti-jotu, ki ste ga dobili nazaj.« Tu sta samo dve laži. Ker župnik ni poslal peti-jota, ampak cerkveno vino, s katerim mašuje, in nazaj ga ni dobil niti kap-ljice. Pa župnik Vidmar je kriv še gr-ših hudobij. On je kriv tudi vsega ponočevanja in zapeljevanja v fari, zakaj on je »zlegel Marijino družbo in čuke«, ki delajo pohujšanje. O ti farizejska hinavščina, zunaj Marijine družbe pa je vse tako angeljsko čisto. Čakaj, poslušaj; zunaj družbe je letos šest nezakon-skkih krstov, dasi je komaj petina deklet zunaj družbe, vse druge (nad 200) pa so v družbi. Le enega je zakrivila bivša članica. Ali je pri tebi, dopisnik, ena več kot šest? In kdo je zapeljivec tiste dekline? Tvoj največji somišljenik-libe-ralec. In praviš: »zlegla je urend-čuka«. Im pa rečemo: Ne, ampak urend-liberalčka po pregovoru: kar je oče, to je sin. — Največjo bombo pa je sramež-ljiv idopisnik vrigel na župnika zadnji čas, češ, spet bo morala ena iz družbe skrbeti za zibko. Pa glej nesreče, dopis-nik je to pot najgrše umazal svoje pri-staše. Najprej bodi povedano, da napa-dena oseba nikdar ni bila članica tu-kajšnje Marijine družbe, nasprotno, za-hajala je le prerada v liberalno družbo; na njih prireditve in veselice je zaha-jala, naših pa se ogibala. Čemu jo se-daj pehaté proč, prej pa ste jo vabili in

se zabavali z njo. Sedaj pa sklep te li-beralne storije. V nesrečo jo je spravil liberalni vodja iz sosedne fare. Zlate gradove in vilo ji je obetal, da jo je vjel, sedaj pa je on nedolžen, ona pa umazana. Fej, taki umazanosti! Najprej umažete, potem pa kričite: »Glej, kako je umazana! Skandal zate, Vidmar! Ti si kriv, mi smo nedolžni.« Tako znajo liberalci. — Fr. Vidmar, župnik.

d Iz Boštanja. Pred kratkim smo priredili fantje v prostorih salezijan-skega zavoda lepo igro »Miklova Zala«. Priprosti fantje smo in nismo veliko okoli bobnali o tem. A uspeh je bil zelo lep. Ljudje so videli, da kmečki fantje tudi težje igre dobro pogodijo. To pa seveda ni po volji Lojzetu in njegovim pajdašem. Odkar najdemo fantje zaba-vo tudi izven liberalnih gostiln, so čisto iz sebe. Ze štiri tedne pošiljajo dopise v »Slovenski Dom« in skušajo sramotiti ljudi, ki so iz prijaznosti so-delovali. Mi se malo zmenimo za to, kar piše Lojze, ker so nam njegove go-spodarske vrline dobro znane. Smešno je sicer, če kdo drugemu očita zarja-velost, pa ima doma odveč istega. Toda naj ima vsak svoje veselje! Mi pa smo iz vsega tega posneli ta-le nauk: Libe-ralec je sirovina. Kmet naj bi samo garal in mu nosil groše v štacuno. Iz-obraževati, zabavati se ne sme, ako liberalni birt pri tem nič ne zasluži. Ker pa zavedni fantje vidimo, da slava kranjskih liberalnih birtov čimdalje bolj ugaša, nas to prav nič ne ovira. Zato bomo kmalu zopet igrali in če bo Lojze priden, — mu bomo enkrat celo prepustili vlogo ženina, da mu ne bo treba predolgo čakati neveste, ker ima pri snubitvah zmeraj smolo. — Več fantov.

d Loški potok. Človek bi dejal, da se je v naši dolini zgodilo najmanj 300 ubojev, tatvin in drugih hudobij, tako hodijo žandarji po vaseh, zlasti po Travniku in Hribu že nad pet tednov. Gredo od hiše do hiše in priča za pričo mora na sodnijo v štiri ure oddaljeno Ribnico. In kaj se je zgodilo? Pri nas je že stara navada, da za kresni večer fantje postavijo v vsaki vasi po en mlaj, ki ga izberejo sami in pripeljejo v noči. Gledajo, da je lep, in čim večji je, tem bolj se fantje dotične vasi po-stavijo. Kjer ga dobijo, tam ga vza-mejo, ne glede na lastnika. In to je tako v navadi, da se nikdo ne huduje, čeravno vé, da so ga njemu podrli. Če pa lastnik dokaže, da je na njegovi lastnini bil mlaj posekan, ga mu fantje brez ugovora odstopijo. To je že staro-davna navada v našem kraju. Res da ni hvalevredna, ker končno se to samo-lastno prisvajanje ne more hvaliti, a vendar se ne dá tako hudo obsoditi, je pač fantovsko. Letos si je pa uslužbe-nec grofa Auersperga, Kunzl iz Drage, vtepel v glavo, da so travniški in hrib-niški fantje, mlaj posekali na ozemlju njegovega gospodarja. In dvignil je sil-no gonjo na omenjene fante. Alarmira-na je žandarmerija iz Drage in Soda-žice. Ker pri fantih ne morejo izsiliti sebi povoljnega odgovora, lové otroke

in ženske ter jih zaslišavajo. Kunz hodi z orožniki po vasi. Koliko prič je že moralo v Ribnico radi ene smreke. Neka žena je klicala svoje otroke domov, pregrešila se je proti dostojnosti napram orožnikom, kar jo stane 40 kron. Orožniki sami so že nejevoljni, a Kunz ne iniruje, sili k vedno novim preiskavam. Celo dolino je prevzela nejevolja, da se na ljubo omenjenemu hlapcu dela intrige skoro celi občini in to radi ene smreke. Splošno mnenje je, da bi se tudi radi uboja toliko ne preiskovalo, kot se radi enega trama. To pa vse zato, ker to želi hudi Nemeč Kunz, da bi se deloma prikupil svoji gospodi, še bolj pa, da bi spravil v zapor naše slovenske fante, ker Slovenci so omenjenemu knezovemu hlapcu silno odveč na svetu, dasiravno ga redi slovenska zemlja. Vprašamo, ali je prav, da se na ljubo eni osebi vznemirja celo naše prebivalstvo z mučnim zaslišavanjem in ga nepotrebno spravljajo v stroške in škodo, ali je prav, da se radi enega trama spravljajo po pet orožnikov v dolino? Mi se brez ugovora pokorimo, kar je po zakonu, postavnim osebam, da bi pa vo naših vaseh brskal brezpomembni Kunz, to pa menda ne bo šlo. Je pa vprašanje, če je to sumničenje opravičeno. Pettedensko preiskovanje ni dalo nobenega dokaza. Tako je nemški Johan zastoj stopical krog orožnikov in po naših hišah. — Ne boš, Jaka . . .

d **Draga.** Konečno se je gospodi pri vladi zazdelo in poslali so nam odgovor na našo pritožbo glede občinskih volitev. Kako so se vršile, smo že poročali, vložili smo 20 točk kot ugovor proti veljavnosti. Vsak razsoden človek je pričakoval, da se taka volitev zavrže na prvi pogled. Toda ne. Takole so razsodili: I. razred se je razveljavil, II. in III. se potrdita. Čudno, da še prvega razreda niso potrdili. Delalo se je tako, da bi morala ena oseba v roke državnega pravdnštva radi popravljanja volivnih aktov, a na to točko se še odgovorilo ni. Potrdilo se je vse vprek razum prvega razreda. Ker imajo Nemci dva razreda, je njihovo vodstvo, in za to jim gre. Mi Slovenci smo pa navzlic vsem naporom zopet potlačeni.

Notranjske novice

n **Planina pri Rakeku.** Ko so pri nas ustanavljali pevsko društvo »Planina«, so trobili v svet, da bo društvo nepolitično in da bo sodelovalo pri vseh prireditvah. Mi smo opazovali in čakali. Sedaj smo pa na jasnem in pove mo vsem: planinsko pevsko društvo je liberalno. Ko so imeli Orli prireditve na Rakeku, v Logatcu, na Vrhniku, se pevsko društvo ni udeležilo; ko je bila pa 4. t. m. v Logatcu neka liberalna veselica s plesom, pa so se tudi naši pevci udeležili. Če se torej naše pevsko društvo udeležuje liberalnih

veselic, je liberalno, kajti pregovor pravi: »Povej mi, s kom občuješ, in jaz ti povem, kdo si.« No, pa se tudi ne čudimo, saj je pevovodja v društvu naš liberalni nadučitelj Fegic. Ta mož ima čudno zgodovino. Predno je postal nadučitelj, je bil v »Slomškovi zvezi«, ko je to dosegel, je hotel nekaj časa sedeti pri nas in pri liberalcih, zdaj se je vsedel na liberalni stol, s tega pa zna enkrat vsled svoje slepote pasti na tla.

n **Iz Idrije.** Pretečeni teden se je priselil v Idrijo novoimenovani okrožni zdravnik dr. J. Žižek, dosedaj zdravnik v Trbovljah. Stanoval bo v hiši nekdanjega župana Drag. Lapajne. Provizorični zdravnik dr. Ješe je že odšel nazaj v Ljubljano. — Bivšega skladiščnikarja tukajšnjega socialno-demokratskega konzuma, J. Podobnika, so orožniki odpeljali k deželnemu sodišču v Ljubljano. Obdolžen je poneverjenja 15.000 kron, kakor pravijo in je baje dokazala revizija. Sam pa pravi, da ne vé, koliko je bilo. Mož je delal prav po mokraškem katekizmu, ki menda uči: lastnina je tatvina. — V nedeljo, dne 4. avgusta, je tukajšnja sokolska župa praznovala 15letnico društvenega občinstva. Ali ne upajo, da društvo dočaka starost 25 let, ker praznujejo že njegovo 15letnico? Vsa prireditve je bila zelo klaverna; med ljudstvom ni bilo nobenega zanimanja zanjo. Udeležba zastopnikov tujih žup malenkostna. Včasih taka glorijska, dandanes pa taka mizerijska! — V četrtek, 6. avgusta, so se sešli v Žireh občinski in zastopniki raznih korporacij interesiranih občin k razgovoru o zgradbi železnice, ki naj zveže Škofjo Loko, Žiri in Idrijo s kolodvorom pri Sv. Luciji na Goriškem. Interesirane občine od Žirov do Škofje Loke postavijo svoj konzorcij, ki naj skrbi za vse potrebne predprave. Tokrajni zastopniki občin Idrija, Jeličevrh in Spodnja Idrija bodo tvorili zopet svoj konzorcij v enak namen. Škofjeločani so prepričani, da bo država gradila omenjeno železnico. Splošna želja je, naj bi oba konzorcija sporazumno delovala na to, da mesto Idrija dobi kolodvor vsaj v bližini, če drugače ni mogoče. Če ne bo sporazuma, se zna zgoditi, da bo hlapen pihal iz Žirov naravnost proti Cerknem k Sv. Luciji. Potem bo Idrija za večne čase zapečaten! Torej ne gledati na to, od katere strani naj priteče lukamatija v Idrijo, temveč samo skrbeti, da sploh enkrat pride vsaj v neposredno bližino našega mesta. Vsako sebično ali strankarsko delovanje v tem oziru utegne imeti nedogledno slabe posledice za Idrijo. To naj si zapomnijo oni možje, ki sedaj slučajno nosijo veliki zvonec v mestu in okolici! — V četrtek, 8. avgusta, ob 3. uri zjutraj, je bila tukaj tako huda nevihta, kakor že davno ne. Lilo je kakor iz škafa, vmes pa se bliskalo, grmelo in venomer treskalo skoraj eno uro. V bližnjem Čekovniku je treščilo večer poprej v hlev posestnika Zontavca ter mu je strela ubila dva vola. — Med rudniškim uradništvom

bo v kratkem nastala prememba. Iz Idrije sta prestavljena gg. nadkomisar Klemen Penco in komisar Fr. Weikhart. V Idrijo pa prideta na njih mesta gg. komisar V. Plžák in komisar A. Forstner.

Društveni vestnik

NAPOVEDANE PRIREDITVE:

Vača. V proslavo rojstnega dne Nj. Vel. cesarja Franca Jožefa I. priredi obnavsko orlovsko okrožje mladeniški tabor, združen z javno telovadbo, v nedeljo, dne 18. avgusta 1912, v Kandršah poleg Vač, in sicer ob vsakem vremenu. Spored: 1. Ob pol 11. uri dopoldne sprejem gostov. 2. Ob 11. uri sveta maša. 3. Po sveti maši mladeniški tabor; govorijo državni in deželni poslanec Fran Povše in drugi govorniki. 4. Skupno kosilo ob pol 1. uri. Ob 2. uri dopoldne skušnja za javno telovadbo; netelovadci imajo litanije. 6. Ob 3. uri javna telovadba Orlov. 7. Po javni telovadbi ljudska veselica z godbo, šaljivim srečolovom itd. — Pri vsej prireditvi sodeluje Orlovska godba od D. M. v Polju. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Na Črnučah se bo slavnost otvoritve in blagoslova »Društvenega doma« vršila 25. avgusta t. l. po sledečem sporedu: Dopoldne: Ob pol desetih sprejem društev pred Domom. 2. Ob desetih sveta maša, ki je daruje podpredsednik S. K. S. Z. preč. g. L. Smolnikar. 3. Po sveti maši blagoslov »Društvenega doma«; slavnostni govor, ki ga govori državni in deželni poslanec g. svetnik Franc Povše; ohod po vasi. 4. Kosilo. — Popoldne: 1. Ob pol treh litanije. 2. Ob pol štirih javna telovadba pod vodstvom zveznega načelnika br. V. Jeločnika. 3. Ljudska veselica z godbo, s petjem, srečolovom in z govori. — Vstopnina k ljudski veselici 30 vin. — Veselica se bo vršila na vrtu gostilničarja g. Rebola »pri Gameljčanu«. Za abstinence bo preskrbljeno: turška kavarna bo točila pristno kavo. — Pri telovadbi in prosti zabavi sodeluje slavna domažalska godba. Slavnost se vrši pri vsakem vremenu. Vabijo se vsa naša društva in vsi prijatelji naše organizacije. Da se more udeležnikom dobro in točno postreči, prosimo, naj se društva oziroma posamezniki javijo za kosilo izobraževalnemu društvu na Črnučah, p. Ježica, do 21. t. m.

Mošnje. Mošenjsko izobraževalno društvo priredi prihodnjem nedeljo, to je 18. t. m., veselico z nastopnim sporedom: 1. Govor. 2. Petje. 3. Igra »Kmet Herod«. K obilni udeležbi vabi odbor.

Iz Vrhpolja. Katol. slov. izobraževalno društvo praznuje letos desetletnico svojega občinstva. Ustanovljeno je bilo 24. avgusta 1902, njegovo desetletnico bomo pa obhajali 25. avgusta 1912. Spored obsega točke popolnoma primerne temu slavlju, in sicer: Ferd. Juvančeva krasna skladba »Rožmarin« s tenor-solo; potem bo slavnostni govor; po govoru slavnostna predstava »Deseti brat«; na koncu še skladba A. Svetka »Ponte dei sospira« (Most vzdihujočih), katero je pelo lansko leto glasbeno društvo »Ljubljana« na svojem koncertu. Prireditve se vrši 25. avgusta na dvorišču g. M. Lavrenčiča 26 in se prične ob pol štirih popoldne. Vsebinska igra je vsem dobro znana iz romana Mohorjevo družbe »Deseti brat«, in osebe, kot je Krjavelj s svojo nedavno ozdravljeno kozo bodo povzročile smeha, da se bo vsakdo lahko pošteno nasmejaj. Komur je torej kaj do poštenega razvedrila, naj pride v Vrhpolje. Bratska društva pa prosimo, da se kolikor mogoče polnoštevilno udeležijo tega slavlja ob desetletnici našega društva. Po igri se vrši prosta zabava na dvorišču.

Okrožje Orla Dobropolje—Vel. Lašče vabi k okrožni javni prireditvi, katere se vrši v nedeljo, dne 18. avgusta, v Vel. Laščah. Spored: Ob 1. uri sprejem Orlov na Rašci. Ob pol dveh prihod v Lašče z godbo. Ob dveh litanije v župni cerkvi. Ob pol treh velik ljudski tabor; govorijo razni govorniki. Po ljudskem taboru

javna telovadba: a) rajalni nastop, b) proste vaje, c) orodna telovadba, d) skupine na bradlji, e) smoreška, f) rajalni odhod. — Po javni telovadbi se vrši ljudska veselica pri pogrnrnih mizah. Ker obeta biti prireditelj res nekaj lepega, zatorej vabi podpisano okrožje vse bratske odseke, da se prireditve udeležijo v kolikor mogoče velikem številu. Razposlane so se v ta namen vprašalne pole, katere naj bratski odseki spopolnijo vrnejo pravočasno tukajšnjemu okrožnemu tajniku. Telovadilo se bode v telovadnih oblekah. Bratske odseke, kateri pridejo z vlakom, se opozarja, da izstopijo v Dobrepolju, kjer se udeležijo svete maše ter po kosilu skupno z dobrepoljskim odsekom odkorakajo v Lašče. — Okrožje Orla Dobrepolje—Velicke Lašče.

Št. Vid pri Vipavi. Dne 18. avgusta t. l. priredi »Bogomila« v St. Vidu veselico. Med raznimi točkami bo tudi krasna zgodovinska igra s petjem »Junaške Blejke«. Vabimo vse zavedne Vipavce in Vipavke: Pridite!

Telovadni odsek Orel v Horjulu uljudno vabi k javni telovadbi, ki jo priredi s sodelovanjem sosednih bratskih odsekov dne 25. avgusta 1912 s sledečim sporedom: Ob 1. uri sprejem bratskih odsekov, ob 2. uri skušnja za javno telovadbo, in sicer: a) rajalni prihod, b) proste vaje, c) orodna telovadba, d) »moreška«, e) rajalni odhod. Po javni telovadbi prista zabava, srečolov, petje, godba itd. Vstopnina k prireditvi 20 vin. Vstopnice je vidno nositi. Ker je čisti dobiček namenjen za društveni dom, se preplačila hvaležno sprejemajo.

POROČILA O PRIREDITVAH:

Iz špitališča pri Motniku. Pri nas smo praznovali dne 11. avgusta desetletnico tukajšnje dekliške Marijine družbe ter obenem slovesno blagoslovljenje društvene zastave. Ob tej priliki je bilo v cerkvi več govorov; svete zakramente je prejelo lepo število župljanov poleg Marijine družbe. Zastavo nam je prav lepo in primerno po nizki ceni naredila gospica Jofeta Globelnik, članica Slovenske krščansko-socialne zveze v Ljubljani, kumica pa je bila gospa Jerica Štebarnik. Voditeljica vsa Marijina družba se obema prav toplo zahvaljuje za njen trud in požrtvovalnost, obenem pa priporočamo članice Krščansko-socialne zveze v Ljubljani vsem, ki želijo napraviti zastavo in druge take cerkvene potrebščine solidno in po nizki ceni.

Dogodki križem sveta

Na smrt obsojen je bil v ponedeljek v Zagrebu dijak Jukić, o čegar pravdi smo več pisali v zadnjem »Domoljubu« (Politični pregled), eden na šest let, pet na pet let, eden na šest mesecev, štirje so bili oproščeni.

Velika rudniška nesreča v Bohumu na Vestfalskem se je prigodila dne 8. avgusta dopoldne v tamošnjem rudniku »Lotringen«. V rovu so eksplodirali plini vsled kaznjive nemarnosti nekega delovodje; že je prej bilo znano,

da se na več krajih nabirajo plini in je bilo zato največje previdnosti treba. Neki delovodja pa je v takem nevarnem kraju kljub temu razstrelil skalo, nakar so se vneli plini in je nastala strašna eksplozija. Sedaj se je dognalo, da je 125 mrtvih, 23 težko ranjenih. Trupla so bila strašno razmesarjena; enim je manjkalo glave, drugim roke ali noge, nekatera so bila pa popolnoma zmečkana, tako da jih je bilo nemogoče spoznati. Rešilna dela so bila jako težka, ker je bil rudnik napolnjen s strupenimi plini in ognjem. Med žrtvami jih je bilo 82 oženjenih, število otrok sirot znaša nad 200. Lahko si je misliti, kako pretresljivi so morali biti prizori, ko so spravljali trupla na dan in so v obupu čakale žene in ubogi otroci, če je tudi mož ali oče med njimi. — Trupla so pokopali v ponedeljek, 12. avgusta, v skupnih grobovih. Nemški cesar Viljem je osebno prišel na kraj nesreče in podaril za prvo silo 15 tisoč mark. Tudi drugod se je nabralo za rodbine ponosrečenih nad 80.000 mark.

Predsednik republike Haiti ubit. — 400 uirtvih. — **Vladna palača v zrak razgrnana.** V Port-au-prince, glavnem mestu republike Haiti, so revolucijonarji razgnali z dinamitom v zrak vladno palačo, vsled česar se je porušilo tudi več stavb v bližini. Predsednik republike Lecorfe je ubit, drugih oseb je ubitih okoli 400. Nacionalni zbor se je takoj zbral in izvolil za predsednika Avgusta Tancredo. Nad Port-au-prince je proglašeno obsedno stanje.

Strahovit potres je bil v petek, dne 9. avgusta, na Turškem ob Marmarskem morju, tam kjer je vhod skozi Dardanele. Potres je uničil 15 mest in vasi, med drugimi mesta Galipoli, Miriopolito, Černa in Hiraklito. Porušile so se mošeje in mišarati, nastali so strašni požari, ob Dardanelih so se prevrnili topovi, studenci so usahnil, izbruhnili pa so iz zemlje petrolejski vreli. Listi poročajo, da je ubitih tisoč oseb, tri tisoč pa ranjenih. Tudi v Carigradu je napravil potres velikansko škodo. Povsod je ljudstvo bežalo na prosto in se nahaja sedaj v veliki bedi, ker je večina poslopij v razvalinah.

Zvest svojemu kralju. Nedavno je bil na Portugalskem obsojen na 20 let v prognanstvo bivši avstrijski častnik Don Juan d'Almeida, ki se je bojeval pod poveljstvom generala Conceira za povrnitev monarhije, pa je bil vjet. Na vsa vprašanja je odgovoril samo, da ne

prizna republikanskega sodišča. Obnašal se je kot pravi junak.

V motornem čolnu preko Oceana. Iz Londona poročajo: Kapitan Day je dne 14. julija zapustil newyorško pristanišče v 35 čevljev dolgem motornem čolnu ter je dospel dne 7. t. m. v Queenstown na Irskem. Razun njega je imel čoln še tri druge mornarje. 2000 milj dolgo pot preko Atlantskega oceana so prevozili v 21 dneh in 16 urah. Zadnje dni so morali prestati hud vihar, kateremu pa je mali motorni čoln uspešno kljuboval.

Drobtine

Iz dnevnika vratarja. Koncem leta 1859. je umrl v Parizu 80letni starček, ki je bil od začetka pretečenega stoletja v kraljevem francoskem gradu Tili-rije (Tuilrien) za vratarja in je to službo opravljal do kratko pred svojo smrtjo. Njegovi dediči so našli med njegovo zapuščino tudi malo, v usnje vezano staro knjižico, ki je obsegala samo štiri liste popirja. Na prvi strani je bil naslov: »Zaznamek prebivalcev tilirjskega gradu za časa moje službe.« Na drugi strani se je začel naslednji zapisnik:

1. Napoleon Bonaparte, prvi konzul republike, potem cesar francoski, se je naselil 29. februarja 1800 iz palače Luksemburg, izselil pa 30. marca 1814 na otok Elbo.

2. Ludovik XVIII., kralj francoski in navarski se je naselil dne 3. maja 1814. z Angleškega, izselil pa dne 19. marca 1815 v Gént.

3. Napoleon, cesar francoski, se je zopet naselil dne 20. marca 1815 iz Elbe, izselil pa dne 3. julija 1815 na otok sv. Helene.

4. Ludovik XVIII. se je naselil dne 18. julija 1815. iz Genta, je umrl v gradu dne 16. septembra 1842.

5. Karel X., kralj francoski in navarski, se je naselil dne 17. septembra 1824 iz paviljona Narsan, izselil pa dne 29. julija 1830 na Škotsko.

6. Pariško ljudstvo, prišlo v grad dne 29. julija 1830 s ceste, zapustilo grad dne 29. avgusta ter šlo po svojih opravkih.

7. Ludovik Filip I., kralj francoski, se je naselil dne 29. avgusta 1830

1908

Bodemo li jo našli?

Isčemo gospodinjso, ki še ne uporablja Schichtovega mila?
Hočemo ji pojasniti, da je zapravljivoost, če se perile s slabim, torej dragim milom uničuje.

Družinska pratika

za leto

1913

je ravnokar izšla

zelo raznovrstno, zanimivo vsebino in mnogimi slikami. Dobiva se skoro po vseh trgovinah; na čebelo pa v Ljubljani: v „Katoliški bukvarni“, prodajalni „Katol. tisk. društva“, dalje v trgovini Anton Krisper, Vaso Petričič, F. M. Schmitt in Iv. Korenčan; v Trstu: prodajalna „Katol. tiskov. društva“. — Cena komadu 24 vin., po pošti 10 vin. več. Zahtevajte jo povsod in ne dajte si usiljevati drugih pratik.

Kdor še ne ve, kako velike vrednosti je za vsakega, ki ima živino

2503 brzoparilni kotel za živinsko krmo, temu pošlje „Slovenska Straža“ v Ljubljani podučni popis takih kotlov popolnoma zastonj.

Velika korist 2518

obstoji za vsakega v tem, da ni treba kupiti takoj novega orodja iz kakoršne koli kovine, bodisi lito ali kovano, ako se koj zlomi ali ubije. Vse ubite ali zlomljene dele iz železa, bakra, medi, aluminija itd., morem s posebno pripravo z majhnimi stroški zopet zvariti ali švasati.

Se vljudno priporočam Matija Terlep, izdel. vozov, Spod. Šiška.

Vsled smrti gospodinje se odda 2451 gostilna pri „Štefanu“

v Ljubljani na račun. Posredovalci izključeni. Ponudbe do 20. 8. 1912 na nasl. Alojzij Pogačnik, Miklošičeva cesta 4.

Edino slov. narodno podjetje!
Hotel Trabesinger
v Celovcu, Velikovaška cesta št. 5.

Podpisani voditeljci Hotela Trabesinger se vljudno priporočata vsem velenjenim slovenskim in slovanskim gostom, ki prenočujejo ali za več časa ostanejo v Celovcu. V hotelu se dobe lepe svažne sobe po primerni ceni, nudi se izborna kuhinja in zajamčeno pristna in dobra vina iz slovenskih gor. Na razpolago je tudi kegljišče poleg senčnatoga vrta. V hotelu Trabesinger dobite vsak dan, posebno pa v sredo, prijetno slovensko družbo. V poletnem času pričakuje na kolodvoru gostov domači omnibus. Slovenski romarji in romarice, ustavičajte se samo v edino slovanski gostilni „Hotel Trabesinger“ v Celovcu, kjer boste vedno dobro postreženi. Za mnogobrojen obisk se toplo priporočata voditeljci hotela
Lojsika in Pepca LEON.

Slovenski kmetje in gostilničarji, ki potrebujete 2463 vino

obrnite se na mojo zalogo last. pridelka izbornegega istrskega vina

V zalogi imam belo in črno. — Cene zmerne. — Zajamčeno pristno.

Anton Rumen, Dolenji Logatec 14, (blizu pošte.)

Bogdan Oblak

Tovarna cementnih izdelkov v Dol. Logatcu priporoča svojo bogato zalogo

cementne, zarezne in oplate strešne opeke, vsakovrstne cevi in druge cementne izdelke, po najnižji ceni.

Prostovoljna razprodaja.

Oskrbništvo grajščine Loka pri Zidanem mostu proda del imenovanega posestva, kakor njive, travnike, gozdove itd.

Začetek razprodaje dne 19. avgusta in se vrši ista vsak dan do 2515

25. avgusta, pričeni ob 8. uri zjutraj.

Ivan Zaplotnik, pečarski mojster v Radovljici Štev. 21

pri cerkvi, priporoča zalogo glinaste posode ter se priporoča za postavljanje in popravo peči in štedilnikov.

Najboljša češka tvrdka.

Geno posteljino perjel

1 kg sivoga, dobrega, skubljenega 2 K 40; prima polbelega 2 K 80; belega 4 K; belega paha 5 K 10; 1 kg izredno fino, snežnobelega, skubljenega 6 K 50; 8 K; 1 kg paha 6 K; 7 K; belega paha 10 K; najfinjši pruni puh 12 K. — Pri 5 kg se pošlje franko.

Dovršene napolnjene postelje

Iz zelo gostega rdečega, modrega, belega ali rumenega nanking-blaža, 1 pernica 180 cm dolga, 120 cm široka z 2 blazinama, vsaka 80 cm dolga, 60 cm široka, napolnjena z novim, sivim, zelo trpežnim, puhatim posteljinim perjem 16 K; s polpuhom 20 K; s puhom 24 K; posamezne perlice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; blazine 3 K, 3 K 50, 4 K; perlice 200 cm dolge, 140 cm široke, K 15; 14 K 70, 17 K 80, 21 K; blazine 90 cm dolge, 70 cm široke, 4 K 50, 5 K 20, 5 K 70; spodnja pernica iz močnega, pasastega gradla, 180 cm dolga, 116 cm široka; 12 K 80, 14 K 80. Pošlje proti povzeltju od K 12 višje franko. Zamena dovoljena, za nepovoljno denar nazaj.

Čenik zastonj in franko. 2501

S. BENISCH, v Dešenici štev. 71, Češko.

Izjava. 2499

Jaz Oroslav Bric, župan v Litiji, izjavljam kot sedanjí predsednik krajnega šolskega sveta v Litiji, da je bilo delovanje in poslovanje g. Franca Slancu, posestnika v Litiji, kot prejšnjega predsednika krajnega šolskega sveta v Litiji povsem neoporekljivo; specijelno glede pregledovanja računov ne morem g. Slancu ničesar očitati.

Beseda, ki sem jih morebiti v naglici v nasprotnem smislu izgovoril, obžalujem ter dam s tem g. Slancu zadoščenje.

Vsled te izjave, ki jo je g. Slanc vzel na znanje, odpade tudi vsaka sodna obravnava.

V Ljubljani, dne 10. avgusta 1912.

HEINRICH LANZ MANNHEIM

največja in najznamenitejša tovarna lokomobilov v Nemčiji priporoča

VENTIL-LOKOMOBILE

za obrat do 1000 HP.

Najpripravnejše za vročo paro.

Austrijska prodajalnica: EMIL HONIGMANN, DUNAJ, IX.

2505

Manufakturna (gvantna) trgovina

Pri Miklavžu

Medena ulica (zraven letorije) Ljubljana

je bila vsled obilega obiska primorana prostore izdatno povečati. Tukaj najdete sedaj zelo svitlo in zračno trgovino, bogato založeno z najnovejšim blagom. Kupi se zanesljivo dobro, ker se ne prečeni. Za jesen in zimo se vpelejo na zahtevo mojih častitih odjemalcev **tudi izgotovljene obleke in suknje za moške in dečke, pelerine in dežni plašči kakor tudi suknene in plišaste vrhne jopice za ženske.** Blagovolite iz prijaznosti med znance razglasiti. Jesensko in zimsko blago je dobro odbrano in že v veliki množini prihaja.

Veliko zalogo in ugodne cene najdete pri nakupu blaga za obleke

pri

R. MIKLAUC

Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 5.

Ustanovno leto 1869.

Kdor še ne ve, naj si zapomni, da je sedaj gvantna trgovina

Pri Škofu

v hiši

Pred Skofijo št. 3

zraven škotije ali nasproti gostilno „pri Sokolu“.

V prostorni svitli trgovini, kakor tudi v prvem nadstropju je Vam na razpolago velika zaloga blaga. Vpelje se tudi to jesen (čez mesec dni) popolnoma na novo **izgotovljene** obleke za moške in dečke, pelerine in dežne plašče, ženske vrhne jopice iz sukna in pliša. Izdelovalo se bode tudi po odbranem blagu na mero po lastnem krojaču v hiši. Blagovolite se pri nakupu jesenskega blaga in oblek po tem ravnati.

Št. 1038. 14kar. zlato K 13.—
Št. 1038. Novo zlato K 6.40
Št. 1064. Zlato na srebro K 2.70

Šr. 1046. 14 karat zlato K 9.—
Šr. 1046. Novo zlato K 4.70
Šr. 1068. Zlato na srebro K 2.50

Kesal

se je dosedaj se vsak, ki je kupil uro, zlatnino in srebrnino, predno je videl veleznanimlvi in bogato ilustrovani cenik

H. Suttnerja

v Ljubljani, Mestni trg št. 25
ker se je moral prepričati, da se dobi tam res dobro trpežno in okusno blago po nizki ceni. Zahtevajte toraj predno se odločite za kak nakup cenik, ki se Vam dopošlje takoj, poštne prosto.

H. Suttner

Ljubljana

Mestni trg št. 25

Največja eksportna Ivrčka ur, zlatnine in srebrnine.

Lastna profokolirana tovarna ur v Sveci.

Tovarniška znamka

„IKO“

Zastoni

dobi vsakdo

H. Suttnerjev

včezanimlvi in bogato ilustrovani cenik za ure, zlatnino in srebrnino, kdor žrtvuje

5 vinarjev

za dopisnico na tvrdko

H. Suttner

v Ljubljani, Mestni trg št. 25.

Predno se odločite za nakup ur, zlatnine in srebrnine zahtevajte cenik.

Št. 1109. 14-kar. zlato z opal-kam. K 9.70

Št. 1149. Srebrna broška K 1.50

Zlato na srebro K 3.—

Št. 748. K 13.50

Št. 523. K 12.50

Št. 748. Srebrna cil.-rem., z dvojnatinim pokrovotni, trpežno kolesje na 6 kamnov, K 13.50
Št. 523. Srebrna anker-rem., Roskopi, z dvojnatinim pokrovom, trpežno kolesje, K 12.50

Št. 873. Nikelnasta verižica z obeskom K 2.20
Št. 854. Srebrna verižica s srcem trivrstna „ 5.70
Št. 854. „ „ „ „ 4 vrstna „ 7.50
Št. 854. „ „ „ „ 5 „ „ 9.—
Št. 853. „ „ „ „ 8 šestimi srcl 6 vrstna K 12.20
Št. 853. „ „ „ „ 8 „ „ 15.80
Št. 861. „ „ „ „ 10 „ „ 26.—
Št. 860. „ „ „ „ 15 „ „ 42.—

Št. 720. K 9.70
Št. 725. K 11.70

Št. 735. K 13.

Št. 735. K 13.—
Št. 736. K 13.70

Št. 735. Srebrna cil.-rem., z močninimi pokrovi, fino kolesje, na 6 kamnov, K 13.—
Št. 725. Jednaka nekoliko večja K 11.70
Št. 736. Jednaka nekoliko večja z zlatnim obročkom, K 13.70
Št. 720. Srebrna cil.-rem., z navadnim kolesjem, brez okranka, K 9.70